SVOBODA
Founded in 1893 in Jersey City, NJ
Published by the Ukrainian National Association

www.svoboda-news.com

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз

Рік 119, ЧИСЛО 44, П'ЯТНИЦЯ, 2 ЛИСТОПАДА 2012 РОКУ 1893 Vol. 119, No. 44, FRIDAY, NOVEMBER 2, 2012 $1.00

Ілюзії розвіюються: відбулися вибори до Верховної Ради

Петро Часто

За повідомленнями з Києва все ще годі скласти цілісну картину виборчого процесу, багато подробиць, зокрема прикрих, чекає нас попереду, але загальну атмосферу в Україні можна порівняти до віддиху полегшення, коли очікувана гроза обійшлася без великого грому і буревію, промчавши над країною десь теплішим, а десь зимнішим дощем. Хоч щось, та все ж змиє він і освіжить.

Але при тому, що за ходом виборів і їх результатами вкрай зацікавлено спостерігали самі українці, не менш пильно стежили за Україною й ті очі, котрі ніколи не бажали, не бажають і не бажатимуть їй добра. Тому коментарі з того боку і їхній підтекст висвітлюють важливу, може, навіть найважливішу ознаку теперішніх виборів. Ось що сказав у розмові з журналістами Посол Росії в Києві Михайло Зурабов: „...З'ява нових політичних сил у Верховній Раді відредаґує деяким чином двосторонній порядок денний".

А певно, що відредаґує! Саме з цією метою й пробилися ті нові сили на політичну українську сцену.

Далі в тоні М. Зурабова вже чулося явне розчарування: „Ми також припускаємо, що можуть порушуватися питання про раніше досягнуті домовленості". Не тільки можуть, а й повинні! Бо „домовленості" режиму Віктора Януковича з режимом Володимира Путіна вели просто до знесилення, знеславлення і занепаду незалежної Української держави.

Високу активність виборців, їхню зрослу політичну культуру і свідомість, а також відсутність великих скандалів на виборчих дільницях Партія Реґіонів негайно спробувала подати як свою заслугу. „Ми цей іспит перед собою і перед світом склали добре", – ствердив міністер закордонних справ Костянтин Грищенко. Мовляв, вибори не погрішили проти демократії. Знов таки – почекаємо подробиць, особливо з приводу голосування у мажоритарних округах. Покищо можна говорити, що демократичний іспит перед собою склав український народ, а не влада, і не перед світом. Ось оцінка з уст головного спостерігача від Парляментської Асамблеї Ради Европи Андреаса Ґроса: „На ці вибори мали надмірний вплив олігархічні групи, які відібрали від парляменту право представляти інтереси всього народу, а це значно більше, ніж сума приватних інтересів".

Нелестивий відгук і віце-президента Парляментської Асамблеї Організації безпеки і співробітництва в Европі Вальбурґи Габсбурґ Дуґлас: „Вибори характеризувалися браком рівних умов для учасників, зловживанням адмінресурсом, відсутністю збалансованого висвітлення у засобах масової інформації... Деякі аспекти передвиборного процесу стали кроком назад у порівнянні з останніми виборами".

Вся влада в сьогоднішній Україні, президентська, законодавча, виконавча, судова – це „приватні інтереси" і смертельний страх перед силою, котра реально здатна загрожувати тим інтересам. Тому ніскільки не дивно, що

(Закінчення на стор. 3)

Архиєпископ Антоній вибраний предстоятелем УПЦ в США

Митрополит Української Православної Церкви в США Антоній. (Фото: uocofusa)

САВТ-БАВНД-БРУК, Ню-Джерзі. – Надзвичайний собор Української Православної Церкви в США 6 жовтня вибрав на предстоятеля Церкви Архиєпископа Антонія – послідовника бл. п. Митрополита Константина. Митрополит Антоній став четвертим за послідовністю первоєрархом УПЦ в США.

Подія розпочалася Літурґією в Церкві-пам'ятнику св. Андрія у співслужінні Архиєпископа Антонія, Єпископа Даниїла та священиків з різних куточків США, в присутності делеґатів собору та значної кількости гостей, котрі бажали бути свідками цього історичного моменту.

Єпископ Даниїл нагадав всім учасникам собору, що, вибираючи нового Митрополита Церкви, вони несуть священну відповідальність під проводом св. Духу і попросив постійної молитви під час соборних сесій.

Собор відкрив Архиєпископ Антоній молитвою „Царю Небесний" і благословив початок роботи собору. Одразу у залі погасло світло. Була показана відеоприсвята – вшанування пам'яті Митрополита Константина. Перша її частина складалася з фотографій Митрополита у різні роки життя.

Другою частиною відеофільму стало звернення Митрополита до всіх, хто зібрався вшанувати його в день 40-річчя архипастирського служіння, що відбулося за 36 годин до його упокоєння 21 травня цього року. Владика повернувся з лікарні лише за два дні до ювілею і не погоджувався на перенесення дати святкування у зв'язку з його здоров'ям.

Третя частина присвяти – фотографії з похорону Митрополита, що відбувся 25-26 травня у парафії св. Володимира (Пітсбурґ, Пен-

(Закінчення на стор. 16)

70-річчя УПА святкували в Ню-Йорку

Левко Хмельковський

НЮ-ЙОРК. – 21 жовтня в Народному домі відбулося святкування 70-річчя Української Повстанської Армії ((УПА). Готуватися до свята розпочали ще навесні, коли 12 травня з ініціятиви головних управ Товариства вояків в США ім. генерала-хорунжого Романа Шухевича (Тараса Чупринки) та Об'єднання колишніх вояків УПА США і Канади було створено Крайовий всегромадський комітет з відзначення річниці УПА, а також ювілейний комітет, який очолив Богдан Гаргай. До цього комітету увійшли Богдан Ковалик, Микола Галів, Наталка і Степан Качураки, Асколь Лозинський.

Виступити з доповіддю на урочистих зборах запросили проф. Петра Потічного з Канади, головного редактора „Літопису УПА", безпосереднього учасника бойових дій, голову Об'єднання колишніх вояків УПА США і Канади. П. Потічний прийшов в УПА 15-річним і мав псевдо „Горобчик", воював в сотні Громенка (Михайла Дуди), з якою 10 вересня 1947 року вийшов до Австрії. Рейд розпочали 150 повстанців, а дійшли до мети лише 36.

(Закінчення на стор. 14)

Ветерани УПА разом з організаторами святкування біля погруддя Романа Шухевича в Народному домі Ню-Йорку. (Фото: Левко Хмельковський)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Національний „екзит-пол"

КИЇВ. — Згідно з вислідами національного „екзит-полу" 28 жовтня, до парляменту проходять п'ять партій. „Екзит-пол" охопив 500 виборчих дільниць, було опитано 12,500 виборців. Партія Реґіонів має – 28.1 відс. голосів, об'єднана опозиція „Батьківщина" – 24.7 відс., УДАР – 15.1 відс., КПУ – 11.8 відс., „Свобода" – 12.3 відс., „Україна – Вперед" – 1.6 відс., Нагадаємо, що згідно з вислідами „екзит-полу", проведеного групою „Рейтинґ", Партія Реґіонів набирає 27.6 відс. голосів виборців. Друге місце займає об'єднана опозиція „Батьківщина", яку, згідно з даними екзит-полу, підтримують 24.7 відс. виборців. Третє місце займає партія УДАР з 14.3 відс. голосів громадян, четверте - комуністи, яких підтримують 12.5 відс. громадян. „Свобода", зазначає „Рейтинґ", набирає 12.5 відс. голосів. *(„Кореспондент")*

Зменшено споживання російського газу

КИЇВ. — Україна за дев'ять місяців поточного року зменшила споживання природного газу на 8.3 відс. в порівнянні з таким же періодом минулого року – до 37.37 млрд. кубометрів. Про це свідчать статистичні дані Міністерства енерґетики та вугільної промисловости України, оприлюднені 29 жовтня. Зокрема у вересні споживання природного газу в Україні знизилося на 399.3 млн. кубометрів або на 14.6 відс. у порівнянні з відповідним періодом 2011 року. За словами міністра енерґетики та вугільної промисловости України Юрія Бойка, зменшення споживання газу в Україні відбувається за рахунок зменшення споживання ресурсу для вироблення електроенерґії. За його прогнозою, Україна в 2012 році скоротить споживання природного газу на 15 відс. в порівнянні з 2011 роком, а в 2013 році – ще на 12 відс. *(„Кореспондент")*

Впали обсяги житлових кредитів

КИЇВ. — Обсяг кредитування будівництва у вересні цього року в порівнянні з таким же період 2011 року зменшився на 12.3 відс. – до 39.53 млрд. грн. Про це йдеться в статистичному випуску кредитів і депозитів нефінансових корпорацій Національного банку України (НБУ), оприлюдненому 29 жовтня. У порівнянні з рівнем кредитування на серпень року (44.38 млрд. грн.) обсяг зменшився на 11 відс. При цьому обсяг кредитування сільського господарства у вересні збільшився на 11.6 відс. у річному і 3 відс. у місячному вимірі – в 38.11 млрд. грн. кредитування промисловости – відповідно на 2.1 відс. і 0.5 відс. до 157.18 млрд. грн. Загальний обсяг кредитування нефінансових корпорацій у вересні становив 595.39 млрд. грн. показавши зростання на 4.4 відс. до вересня минулого року. Нагадаємо, обсяги світових інвестицій у комерційну нерухомість за третій квартал знизилися в річному вираженні на 8 відс. і склали 96 млрд. дол. *(„Газета по-українськи")*

Україна заборонила експорт пшениці

КИЇВ. — Міністер аґрарної політики і продовольства України Микола Присяжнюк 24 жовтня підтвердив повну заборону на експорт пшениці з України. „Буде повна заборона з 15 листопада. Буде постанова Кабінету міністрів про це. Ми не граємо в ігри, у нас просто немає іншого виходу", – заявив М. Присяжнюк. Україна, яка входить в десятку світових експортерів пшениці, заявила про зменшення свого цьогорічного урожаю втричі після несприятливих погодних умов. Водночас США потерпають від найгіршої посухи за півстоліття. Таким чином, світові ціни на пшеницю , кукурудзу та сою різко зросли влітку цього року. Міністер також зазначив, що Україна розгляне питання про введення обмежень, якщо високий рівень експорту загрожуватиме зростанню цін на хліб в домашніх умовах. *(Бі-Бі-Сі)*

В Україні відзначили 70-річчя УПА

Незламна духом „Марічка"

Богдан Ладанай

САМБІР, Львівська область. – 30 вересня відділ культури виконкому міської ради спільно з районною бібліотекою організували вечір, присвячений 70-річчю створення Української Повстанської Армії. Тематичною осоновою послужила книга спогадів колишньої підпільниці Марії Савчин („Марічки") „Тисяча доріг", яка увійшла у славетний „Літопис УПА" як його 28-ий том.

З розповідей викладача історії місцевого педагогічного коледжу Лесі Славич і ведучої Наталії Мудрої-Голяк, з перегляду відеослайдів поставав образ мужньої українки-патріотки і всього її покоління, яке стало на шлях безкомпромісної боротьби за свободу і незалежність України. Нині М. Савчин-Пискір мешкає у США.

Станичний Самбірської станиці Братства вояків УПА Микола Петрущак поділився спогадами про „Марічку", бо багато років листується з нею. Він сердечно подякував організаторам за такий змістовний масовий захід.

Герой Космача повернувся у криївку

Ігор Федик

КОСМАЧ, Івано-Франківська область. – 4 жовтня з ініціятиви та за сприяння відомого патріота Василя Пазиняка, у Великопільському лісі, що неподалік Янова, біля недавно відреставрованої криївки, у якій загинув один з провідників Української Повстанської Армії (УПА) Осип Дяків-Горновий з своїми відважними побратимами, відбулися урочистості, присвячені 70-ій річниці з дня створення УПА.

В. Пазиняк, родина якого брала активну участь в національно-визвольному русі і була репресована комуністичною владою, запросив на урочистості героя оборони Космача, колишнього командира повстанської сотні УПА Мирослава Симчича, який у відкритому бою розгромив з своєю сотнею полк карателів, що прямував на розправу з непокірними жителями Космача.

Присутні, а їх було близько 30 осіб, тепло вітали ветерана національно-визвольних змагань, а потім молодь слухала роповідь про бойові будні його сотні та про 32 роки ув'язнення, через які пройшов М. Симчич.

Біля криївки та символічної могили відслужено Панахиду за полеглих героїв. Тут загинули полковник Осип Дяків-Горновий – заступник генерального секретаря Української Головної Визвольної Ради, Петро Шатинський („Крук") – керівник пропаґанди Львівського окружного проводу, Микола Мошанчук („Бур") – керівник Львівського окружного проводу і його брат, референт Окружного проводу; повстанець Петро („Вибух"), що був охоронцем О. Дякова, Павло Леус („Орест") – охоронець і зв'язківець „Бора".

До символічної могили присутні поклали вінки, квіти та запалили свічки пам'яті за полеглих героїв.

В криївці зберігаються відреставровані речі, зброя, друкарська машинка, що були тут понищені від розриву ґранат. Їх представив історик-краєзнавець Віталій Гавчун.

Над тихим лісом лунали патріотичні пісні, які виконали Заслужена артистка України Наталія Самсонова-Ярко та артист-співак Олександер Шевченко. В кінці дійства прогриміли постріли на честь загиблих героїв.

ФОТОРЕПОРТАЖ: „Марш слави" у Львові

19 жовтня у „Свободі" було вміщено розповідь про відзначення у Львові 70-річчя Української Повстанської Армії. Сьогодні подаємо фоторепортаж Марти Осадци про цю подію.

Молоді учасники урочистої ходи 14 жовтня у Львові.

Урочиста хода за участи ветеранів Української Повстанської Армії.

Під час урочистої ходи пригадали кінні підрозділи повстанців.

Під час військово-історичного дійства в Зубрівському лісопарку.

КОМЕНТАР

За старими совєтськими методами...

За тиждень до парляментських виборів в українській столиці сталася нібито другорядна, як на передвиборну ситуацію, подія: раптово зник російський опозиціонер Леонід Розвазжаєв, який мав намір просити в Україні політичного притулку. З цієї причини його серед білого дня викрали російські спецслужби, безборонно діючи на території сусідньої, формально суверенної Української держави. Тобто це та подія, котра варта пильної уваги і серйозного обговорення. Нижче пропонуємо нашим читачам статтю голови вченої ради Центру досліджень визвольного руху Володимира В'ятровича з приводу цього випадку.

Серед бурхливих передвиборних буднів у стрічку новин раптом потрапила подія, яка нібито не стосувалася України і вже зовсім не стосувалася виборів. У Києві зник російський опозиціонер Леонід Розвазжаєв, якого напередодні звинуватили у підготуванні антидержавних акцій в Росії. Як виявилося згодом, росіянина викрали і повернули додому нащадки „доблесних" чекістів.

Можливо, ця подія не була б варта надто великої уваги українців, особливо перед важливими для долі країни виборами, якби викрадення російського дисидента не відбулося в українській столиці.

Самозрозуміло, такі дії російських спецслужб дуже нагадують почерк сумнозвісного КҐБ. Затримання неугодного владі в іншій країні діяча при спробі втечі від її довгих рук, викрадення і повернення на батьківщину, допит і тортури, зізнання і гучний процес. Це – елементи клясичного сценарію, майже всі з яких присутні у випадку з Л. Розвазжаєвим. Покищо бракує тільки „процесу століття", який не лише проллє світло на деталі страшної змови, але й завершиться суворим, „за законами революційного часу", вироком.

Це затримання є лише однією з цілої низки подій у сусідній країні, які підтверджують, що в Росії услід за реабілітацією совєтського минулого намагаються активно використовувати совєтські методи у сьогоденні.

Схоже, російський Президент Володимир Путін після впевненої перемоги на виборах, яка забезпечила йому ще багато років перебування біля керма, вирішив присвятити свої зусилля ліквідації наслідків „найбільшої геополітичної катастрофи" минулого століття, як він назвав розпад Радянського Союзу і відновлення незалежної Української держави.

Але у зв'язку з цим випадком лякає не тільки ситуація в Росії. Він дуже чітко показав і становище в Українській державі: спецслужби України (фінансова підтримка яких з боку влади – тобто з кишень платників податків – постійно зростає) не здатні завадити діяльності на українській території аґентів іншої держави.

Людину, яка щойно написала заяву щодо надання політичного притулку, спокійно викрадають і непомітно для всіх українських силових органів — Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ, Служби закордонної розвідки, Прикордонної служби — вивозять із нашої країни. Як з'ясувалося згодом, дуже „непомітним" чином — спеціяльно приготовленим літаком.

Тут знову напрошується історична аналогія — так спокійно совєтські спецслужби могли діяти тільки на окупованих СРСР територіях.

Саме з окупованого Відня в 1947 році викрали австрійського князя Вільгельма фон Габсбурґа, відомого симпатика та активіста українського національного руху, більш знаного у нас під іменем Василь Вишиваний.

З зайнятої совєтами Праги тоді ж, у 1947-му, радянські спецслужби викрали і відомого діяча Організації Українських Націоналістів Володимира Горбового. Перший з них помер у Лук'янівській в'язниці, а другий відбув багаторічне ув'язнення у сталінських концентраках. Таких випадків з участю КҐБ та НКВД було чимало.

На інших територіях, де радянські спецслужби не почувалися так упевнено, їхні аґенти ліквідовували своїх ворогів. Найвідомішими для українського читача є приклади вбивства в Мюнхені діяча ОУН Лева Ребета (1957 рік) та Степана Бандери (два роки після цього).

З сучасної російської історії, яка підтверджує, що в діяльності її спецслужб мало що змінилося з совєтських часів, можна згадати вбивство Олександра Литвиненка у Лондоні.

Отже, сучасні російські спецслужби почуваються на українській території так само спокійно, як совєтські – на окупованих теренах.

Звичайно, на вулицях Києва та інших українських міст немає танків, тут не розгортаються ґарнізони чужих військ. Наразі для утримання контролі над країною досить того, щоб високопоставлені мешканці вулиць Банкової, Грушевського та Володимирської просто не помічали деяких „дружніх" кроків з боку сусідньої держави.

Ілюзії розвіюються...

(Закінчення зі стор. 1)

Прем'єр-міністер Микола Азаров в інтерв'ю для телекомпанії „Інтер" в день виборів висловив симптоматичне „занепокоєння тим фактом, що в парлямент проходить „Свобода". Оце ж і є: в керівникові уряду „занепокоюється" олігарх і русифікатор.

Втім, поклавши руку на серце, належить зізнатися, що майже всі ми, українці, що любимо жити тихіше від води і нижче від трави, колись непокоїлися „Свободою" – після перемоги Помаранчевої революції здавалося, що крайньо праві сили вже не потрібні для дальшого розвитку незалежности і демократії в Україні. Жаль чи не жаль, але ситуація відтоді змінилася, і якщо сьогодні чужий Україні її прем'єр тремтить перед „Свободою", то це означає, що у Вреховній Раді Олег Тягнибок і його однодумці не будуть зайвими.

В кожнім разі, це і є новина теперішніх виборів – права „Свобода" в парляменті. Розуміти це слід як логічну відповідь на те, що там все ще посідає депутатські крісла анахронічна ліва компартійна зграя.

Покищо „реґіонали" вдають, що нічого фатального для них не сталося. Віце-премєр з економічного розвитку Сергій Тігіпко певний, що Партія Реґіонів дістане досить голосів для зформування депутатської більшости, бо „найсильніші наші кандидати – на мажоритарці".

Ні, не найсильніші, а найпевніші, бо Партія Реґіонів заздалегідь обсадила всі пости в усіх областях, районах, містах і селах своїми людьми, і саме заради перемоги в „мажоритарці" завбачливо змінила виборчий закон, щоб як не за партійними списками, то за територіяльними округами, але все одно їхнє було зверху.

Що значить це „зверху", багато пояснювати не треба. Як написали у своему коментарі політологи Сергій Щербина і Сергій Лямець („Українська правда", 29 жовтня), „в цьому випадку і новий парлямент не буде центром прийняття державних рішень, оскільки Партія Реґіонів вибудувала систему влади за своїм феодальним розумінням, згідно з яким парлямент – це місце, де дістають індульґенції від кримінального переслідування".

І все ж ці вибори у великій мірі розвіяли ілюзії всесильности Партії Реґіонів і відродили надію на добрі зміни в Україні. Об'єднана опозиція, УДАР Віталія Кличка і Всегромадське об'єднання „Свобода" вже в один голос заговорили про новий закон, котрій відкриває дорогу імпічментові Президента В. Януковича.

4 листопада – зимовий час: у ніч з 3 на 4 листопада в США запроваджується зимовий облік часу, для чого стрілки годинників слід перевести на годину назад.

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Між багатими і бідними – прірва

ЛЬВІВ — 29 жовтня експерти стверджують, що прірва між бідними та багатими українцями стає дедалі більшою. Причиною, на думку багатьох експертів, є те, що Україна втрачає середню клясу. Українські держслужбовці, політики обіймають високі місця у рейтинґу найбагатших українців, визначеному журналом „Форбс". На Львівщині за цей рік роботу втратили на 10 тис. осіб більше від тих, хто її знайшов. За версією журналу „Форбс", найбагатшим українцем є Рінат Ахметов. Журнал оцінює його маєтки у 16 млрд. дол., при чому за останній рік вони потроїлися. Віктор Пінчук, зять колишнього Президента Леоніда Кучми, посідає друге місце з 3.3 млрд. дол. Далі у списку – співвласники групи „Приват" Генадій Боголюбов і Ігор Коломойський, їхні статки сягають по 2.5 млрд. дол. У першій половині рейтінгу також відомі українські чиновники: віцепрем'єр Валерій Хорошковський (426 млн. дол.), віце-прем'єри Борис Колесников (230 млн. дол.) і Андрій Клюєв (225 млн. дол.). Кожна п'ята сім'я в Україні має доходи менші прожиткового мінімуму. А в селах за межею бідности – родина у кожній третій хаті. Нині у державі запущений механізм, щоб багаті ставали багатшими, а бідні біднішими, зауважує Богдан Кушнір, автор двох книг про корупцію у владі. На Львівщині мешкає 122 офіційних мільйонерів. *(„Голос Америки")*

Ю. Тимошенко голосувала у лікарні

ХАРКІВ. — Ув'язнена екс-прем'єр-міністер України Юлія Тимошенко голосувала 28 жовтня на території лікарні „Укрзалізниці", де вона проходить курс лікування, повідомила представник дільничої комісії в Качанівській колонії Світлана Попова. За словами С. Попової, члени комісії з переносною скринькою спочатку відвідали засуджених, які голосували у медчастині колонії, а потім поїхали до лікарні „Укрзалізниці". Водночас представник дільничої комісії не змогла сказати, о котрій годині це відбулося. *(Бі-Бі-Сі)*

Журналіста знайшли мертвим

ТЕРНОПІЛЬ. — 28 жовтня вранці журналіста тернопільської обласної газети „Свобода" Дениса Захарчука виявили мертвим правоохоронці. За словами керівника прес-служби обласної міліції Петра Колісника, слідів насильницької смерти немає. Зазначається, що напередодні ввечері мати журналіста звернулася до міліції з повідомленням, що вона не знає, де її син. Після пошуків тіло знайшли на околиці міста. „Слідів насильницької смерті на тілі журналіста не виявлено. При ньому були документи, мобільний телефон", – зазначив П. Колесник. Зазначимо, що правоохоронці не пов'язують смерть журналіста з професійною діяльністю, оскільки він не писав ні на політичні, ні на теми виборів. *(„Кореспондент")*

Затримали М. Мельниченка

КИЇВ. — „24 жовтня співробітники Служби безпеки України (СБУ) спільно з Державною прикордонною службою України на підставі постанови Шевченківського районного суду Києва затримали на летовищі „Бориспіль" оголошеного у міжнародний розшук громадянина України Миколу Мельниченка", – йдеться у повідомленні на сайті відомства. Головним слідчим управлінням СБУ за дорученням Генпрокуратури розслідується кримінальна справа щодо М. Мельниченка за ознаками злочинів, передбачених –„розголошення державної таємниці", „підробки документів" та „перевищення службових повноважень" Кримінального кодексу України. ГПУ домагалася екстрадиції М. Мельниченка з Італії до України після того, як колишнього держохоронця затримали на летовищі Неаполя за ордером, виданим українським Інтерполом. Згодом сам М. Мельниченко повідомив, що перебуває у США. *(Бі-Бі-Сі)*

АМЕРИКА І СВІТ

ОБСЕ – про нерівні умови виборів

ПАРИЖ. — Парляментські вибори в Україні характеризувалися браком рівних умов для учасників, вважають в Організації з безпеки і співробітництва в Европі (ОБСЕ). Брак рівних умов був висновком „зловживання адміністративними ресурсами, недостатньої прозорости фінансування виборчої кампанії та партій, а також браку збалянсованого висвітлення у засобах масової інформації", – йдеться у „Заяві щодо попередніх результатів та висновків". Така заява, підготована Бюро з демократичних інституцій та прав людини ОБСЕ, Парляментською асамблеєю ОБСЕ, Парляментською асамблеєю Ради Европи, Европейським парляментом та Парляментською асамблеєю НАТО була опублікована 29 жовтня на сайті ОБСЕ. „Деякі аспекти передвиборного періоду загалом стали кроком назад у порівнянні з останніми виборами в Україні", – також йдеться у висновках европейських спостерігачів. У заяві відзначено також, що день голосування „в цілому пройшов спокійно та мирно", процес голосування та підрахунку голосів загалом оцінюється позитивно, а от встановлення підсумків голосування, навпаки, неґативно – „через недостатню прозорість". *(Бі-Бі-Сі)*

Економіка зростає менше, ніж очікувалося

ЛОНДОН, — Европейський банк реконструкції та розвитку (ЕБРР) 28 жовтня знову погіршив свою прогнозу щодо української економіки, зменшивши її на 1.5 відс. для поточного і наступного років. Якщо ще у липні цього року ЕБРР прогнозував, що за 2012 рік українська економіка зросте на 2.5 відс., то зараз прогноза зростання зменшилася до 1 відс. На 2013 рік ЕБРР прогнозує зростання для України на рівні 2.5 відс., тоді як ще три місяці тому прогноза на наступний рік становила 4 відс. На українську економіку вплинуло зменшення зовнішнього попиту та скрутніші фінансові обставини, які, утім, були дещо компенсовані внутрішнім попитом – вважають у ЕБРР. „Менший зовнішній попит та низькі ціни на метаь призвели до скорочення виробництва у машинобудуванні та металюрґії. Завершення великих інфраструктурних проєктів, пов'язаних з проведенням в країні чемпіонату з футболу Евро-2012, призвело до скорочення обсягів будівництва. Виробництво в аґрарній галузі цього року також було меншим. Внутрішній попит, підтриманий зростанням реальних платень, допоміг підтримати зростання у галузі торгівлі, проте останнім часом прибутки у цій галузі також зменшуються", – йдеться у доповіді ЕБРР. *(Бі-Бі-Сі)*

Г. Клінтон обговорювала ситуацію в Малі

ВАШІНҐТОН. — Державний секретар США Гіларі Клінтон 29 жовтня перебувала в Альжирі, куди прибула для розмов з офіційними особами на тему зусиль у боротьбі з ісламськими екстремістами в сусідньому Малі. Г. Клінтон мала зустріч з Президентом Альжиру Абделазізом Бутефлікою. Г. Клінтон хотіла б ознайомитися з тим, як Альжир міг би приєднатися до США, Франції та інших країн на підтримку західньоафриканських країн для Малі. Ісламські екстремісти захопили контролю у північному реґіоні Малі після того, як – у висліді державного перевороту – від влади усунуто уряд у Бамако. Г. Клінтон заявила, що „Аль-Кайда" в ісламському Магрибі співпрацює з іншими екстремістськими угрупованнями, щоб унеможливити демократичні процеси в Північній Африці, і відіграла деяку ролю в атаці на американське консульство в Бенґазі, в результаті якої загинув американський посол у Лібії та ще троє американських громадян. Економічне співтовариство країн Західньої Африки (ECOWAS) запропонувало надіслати до Малі 3,000 вояків для стабілізації ситуації, відбудови країни і усунення з неї екстремістів. Плян надіслати чужоземні війська до Малі вже отримав підтримку з боку Ради Безпеки ООН, яка дала ECOWAS час до кінця листопада для опрацювання подробиць пропозиції, які опісля РБ ООН мусить ще схвалити. *(„Голос Америки")*

ТОЧКА ЗОРУ

Не докторський рівень дискусії

Віктор Янукович має не дуже пристійну репутацію серед своїх партнерів у середовищі світових провідників. Більшість вважає його, як і російського Президента Володимира Путіна, авторитарним керівником. Досі він не виявив себе вигідно в розумінні освічености чи життєвої мудрости. Смішне бігання за Президентом Бараком Обамою в Організації Об'єднаних Націй в Ню-Йорку, щоб дістати можливість спільної фотографії, не додало В. Януковичеві авторитету. Але недавній виступ одного з його міністрів на українському телебаченні повинен був збентежити навіть В. Януковича. Дмитро Табачник, міністер освіти, науки, молоді та спорту України, нещодавно виступав у телевізійній програмі як один з шести експертів, котрі обговорювали ролю Української Повстанської Армії (УПА) з нагоди 70-річчя від її створення. Програма називалася „Велика політика", організована телеведучим Євгеном Кисєльовим. Того, що міністер Д. Табачник прийшов дискредитувати УПА, можна було очікувати. За своїм звичаєм, він назвав упівців фашистами, говорив про громадянську війну (маючи на увазі збройну боротьбу УПА з каральними советськими формаціями), а потім, перебираючи естафету від депутата Верховної Ради українофоба Вадима Колесніченка, стверджував, що УПА ніколи не воювала з німцями. Після того, як це було оскаржене іншими п'ятьма експертами, кожен з яких вказав, що УПА була створена в 1942 році, коли Україна була окупована німцями, і таким чином вона була зформована, щоб боротися з німцями, Д. Табачник представив книгу про діяльність ОУН і УПА, редаґовану комісією на чолі з академіком Станіславом Кульчицьким та опубліковану наприкінці 2005 року. Бажаючи подати докази, Д. Табачник змарнував наступні 30 хвилин на телебаченні, люто гортаючи сторінки цієї книги – в той час, як інші учасники продовжували дискусію про УПА. Нарешті він знайшов ті декілька рядків у книзі, де говорилося, що німці при нагоді постачали зброю для УПА. Що викликало ніяковість, то це інтелектуальний рівень виступу Д. Табачника. Відкладаємо політичну упередженість убік. Важливіше, сумніше і небезпечніше, що він, маючи себе за історика – ба, за доктора історичних наук! – виявив майже повне незнання обговорюваного предмета, який належить до української історії. Це стало настільки очевидним для інших учасників дискусії, що деякі навіть взяли на себе сміливість висміювати його науковий ступінь.

Вікіпедія говорить, що Д. Табачник отримав диплом з історії в Київському державному університеті в 1986 році. Дев'ять років по тому, в 1995 році, він нібито захистив докторську дисертацію з історії. Мабуть, „захист" відбувався дуже умовно, адже саме в тому періоді Д. Табачник очолював Президентську адміністрацію Леоніда Кучми. А тепер ось вилізло шило з мішка, точніше – стирчать вуха невігласа. Тобто Д. Табачник не має потрібних кваліфікацій, щоб бути міністром освіти і науки, молоді та спорту – навіть якщо відкласти вбік його антиукраїнські упередження. Легко припустити, що він – свій для Кремля і для національно несвідомого В. Януковича, але оскільки міністрові вряди-годи доводиться виступати перед ширшою авдиторією, то ганьба через його „історичні знаня" падає на все українське суспільство. І справа не тільки в ганьбі. Там, де докторські дипломи, як у випадку Д. Табачника і також В. Януковича, видаються майже автоматично – як високим державним службовцям, держава не може розраховувати ні на який розвиток, тим більше демократичний.

Аскольд С. Лозинський,
Ню-Йорк

Об'єдналися українські громади Німеччини

БЕРЛІН. – 6-7 жовтня в німецькій столиці відбулися Установчі збори українських громадських організацій, на яких було створено, з осідком у Берліні, Об'єднання українських організацій у Німеччині – як надбудову усіх українських організацій та інституцій у цій країні для координування діяльности та захисту інтересів місцевих українців.

Установчі збори підготував Організаційний комітет, створений на ініційованій Світовим Конґресом Українців зустрічі у Мюнхені 1 квітня 2012 року. В Оргкомітет входили представники Організації українських жінок Німеччини, Пласту, Спілки Української Молоі, Спілки українських студентів Німеччини, Центрального союзу українців Німеччини, Організації українсько-німецької співпраці.

В Установчих зборах взяли участь чільні діячі та активісти майже 20 українських громадських організацій Німеччини та гості з різних куточків країни.

Збори обговорили і затвердили статут новоствореного Об'єднання, визначили головні напрямки діяльности та обрали Управу, яку очолив Роман Рокицький.

У праці зборів також взяв участь і головував на них президент СКУ Євген Чолій. Виступаючи перед делеґатами з вітальним словом, він назвав створення української організаційної надбудови в Німеччині „історичним моментом" і наголосив на її важливій ролі в розвиткові українсько-німецьких взаємин і зв'язків з Европейським союзом в культурному, освітньому, науковому та соціяльно-економічному напрямах.

СКУ є міжнародною координаційною надбудовою українських громад у діяспорі і представляє інтереси понад 20 млн. українців. СКУ об'єднує в своєму складі українські організації з 33 країн та підтримує зв'язки з українцями ще 14 країн. Заснований у 1967 році як неприбуткова організація, у 2003 році СКУ був визнаний – як неурядова організація зі спеціяльним консультативним статусом – Економічною та соціяльною радою Організації Об'єднаних Націй.

Світовий Конґрес Українців

Президент Світового Конґресу Українців Євген Чолій (в центрі) з членами Управи новоствореного Об'єднання українських організацій у Німеччині.

ІНТЕРВ’Ю

Що сталося в Грузії?

1 жовтня у Грузії відбулися парляментські вибори, у яких перемогла об’єднана опозиційна сила „Грузинська мрія“, зформована з шести невеликих партій і очолена мільярдером Бідзіною Іванішвілі, донедавна – громадянином Росії, відтак – Франції. Поразку Президента Михайла Саакашвілі, який виступав від „Єдиного національного руху“ Грузії, зовнішній світ, зокрема український, сприйняв як велику несподіванку – адже цей діяч асоціювався з курсом Грузії на національне відродження, викликаючи з боку Москви ще більшу ненависть, ніж українська Помаранчева революція.

Що думають з цього приводу американські грузини? Нижче вміщуємо текст розмови редактора „Свободи“ Петра Часта з головою ню-джерзького Товариства „Сакартвело“ Ґіві Періашвілі.

– То чим же не догодив своєму народові Михайло Саакашвілі? Непоступливістю перед Росією? Орієнтацією на НАТО? Чи тим, що, як ніхто інший з постсовєтських провідників, подолав корупцію в своїй державі?

– Як це в українців мовиться? Ще той ся не вродив, аби всім догодив. Так само і в Грузії. Не думайте, що радянська система Грузію понищила морально менше, ніж інші республіки. Саме тому велика частина суспільства не змогла належним чином оцінити послідовности і чесности Президента у здійснюванні економічних і політичних реформ. Вже тим одним, що радикальним чином зменшив державний апарат, він накликав на себе гнів багатьох колишніх урядовців. А було звільнено чимало людей в усіх міністерствах, в армії, у вищих навчальних закладах. Крім того, багато злочинців опинилося за ґратами. Тобто коли реформи проводити направду, то вони направду болючі.

– То чи не може це означати, що країна чекає від Іванішвілі припинення реформ? Загалом – чим міг привабити більшість виборців мільярдер Іванішвілі? У чому полягає його „Грузинська мрія“ і чи збігається вона автоматично з мрією усього грузинського народу?

– Я особисто так не думаю. Саме слово „мрія“ в назві очоленої ним політичної сили не несе в собі жодного конкретного змісту, це просто дешевий, але все ще, на жаль, дієвий засіб маніпулювання суспільною думкою. За ним нема ніякої політичної чи економічної філософії. Іванішвілі – це велика ілюзія, яка з часом неминуче розвіється. Невдоволені реформами люди заворожено дивляться на мільярди долярів переможця – статки Іванішвілі складають майже 6 млрд дол. – і наївно гадають, що цих грошей вистачить на підвищення платень, пенсій, на розвиток освіти, на соціяльні програми. Приблизно так само в Україні в 2010 році сподівалися на мільярди Партії Реґіонів. Сьогоднішні грузини не мудріші, ніж тодішні українці. Ми живемо в часи тотальної гонитви за матеріяльними благами, національні цінності, етична, духовна спадщина минулих поколінь – це стимул життя суспільної меншости.

– Ви хочете сказати, що за Іванішвілі Грузія стане менш патріотичною і цим скористається Москва?

– Ні, вже не стане. Незалежність від Росії за ці 10 останніх років уже ввійшла в плоть і кров грузинів. Покоління, котре виросло і визріло умовах національної свободи, ніколи не вибачить Москві диверсії розчленування грузинської території і визнання Абхазії та Північної Осетії окремими республіками. Але коли Іванішвілі і люди з його команди вірять, що Москва може піти їм на поступки у справі цих відірваних грузинських територій, то дай їм, Боже, по їхній вірі.

Ґіві Періашвілі

– В останні часи вже можна було чути з европейських трибун і впливових коридорів нелестиві висловлювання про Президента Саакашвілі. Мовляв, вже аж надмірно підкреслює свою незалежність, занадто поспішний в реформах, взагалі все більше виявляє себе як „сильна рука“. Тому коли перед парляментськими виборами раптом з’явився фатальний відеозапис про знущання над в’язнами в грузинській тюрмі, це сприйнялося як ще один логічний доказ „авторитаризму“ Президента Саакашвілі.

– Це теж грубе маніпулювання суспільною думкою. „Авторитаризм“ нанівець спростований демократичними виборами і шляхетністю, з якою Саакашвілі прийняв свою поразку. Щодо скандального відео-запису з тюрми, то я більш ніж певен, що це було влаштовано на замовлення найзапеклішого ворога Саакашвілі, тобто Росії. Власне, в пресі вже говорять про це не як про припущення, а як про факт.

– З Ваших відповідей може виникнути враження, нібито Михайло Саакашвілі був ідеальним президентом. Тим часом його „права рука“, Міністер економіки і головний ідеолог реформ Каха Бендиукидзе в інтерв’ю для російського інтернет-видання „Лента.ru“ сказав, що до влади Президента Саакашвілі мав стільки претензій, що міг написати 1000-сторінкову книгу. Ось уривок з цього тексту: „Мені не подобалися деякі подробиці реформи освіти, корі потягнули за собою зайвий формалізм, мені не подобається, що в нас зберігається дефіцит бюджету, а вважаю, що податки мають бути менші, мені не подобаються зайві державні інвестиції в деяких галузях“.

– Я читав це інтерв’ю, але розумів його в інший і, гадаю, правильніший спосіб. Йдеться про ріст, розвиток, а цей процес ледве чи колись обходиться без помилок. Не помиляється тільки той, хто нічого не робить. Саакашвілі перебудовував Грузію не для себе, а для самої Грузії, для наступних поколінь. Такі постаті, як от він і також як ваш Віктор Ющенко, дістають справедливу оцінку тільки через роки і десятиріччя.

З Ню-Йорку – до Мадриду

КИЇВ. – Український дипломат, Посол Сергій Погорельцев, який був Генеральним консулом України в Ню-Йорку у 2000-2006 і 2009-2012 роках, призначений Надзвичайним і Повноважним Послом України в Королівстві Еспанія і за сумісництвом – в Князівстві Андора. Працюючи в Ню-Йорку, С. Погорельцев приділяв багато уваги зв’язкам з закордонними українцями.

С. Погорельцев народився у вересні 1964 року в Києві, закінчив Київський університет ім. Тараса Шевченка фахівцем з еспанської та англійської мов, був військовим перекладачем місії Міністерства оборони СРСР на Кубі. Після відновлення незалежности України працює на дипломатичних посадах. (МЗС)

Посол Сергій Погорельцев (зліва) і президент Українського Народного Союзу Стефан Качарай на концерті під час Фестивалю української культури цього року на Союзівці. (Фото: Левко Хмельковський)

АМЕРИКА І СВІТ

Заарештували провідника басків

ПАРИЖ. – У східній Франції заарештований імовірний провідник баскської сепаратистської організації ЕТА (Euskadi ta Askatasuna). Згідно з заявою еспанського Міністерства внутрішніх справ, Ізаскун Лесак і ще один, поки що не названий підозрюваний, були затримані в готелі Макон вранці 28 жовтня. Їх вистежив підрозділ французької поліції з спецоперацій. На момент арешту обидва члени ЕТА були озброєні. Нагадаємо, в травні у французькому містечку Кона був заарештований один з провідників баскського сепаратистського угрупування ЕТА Ороїтс Гуручага, що відповідав за вербування нових членів. У листопаді минулого року Національний суд Еспанії засудив колишнього провідника ЕТА Франсіско Гав’єра Ґарсію Гастелу з кличкою Чапоте до 105 років тюремного ув’язнення за вбивство місцевого політика. 20 жовтня 2011 року ЕТА оголосила про повну відмову від збройної боротьби за незалежність Країни Басків. Прем’єр-міністер Еспанії Хосе Луїс Родріґес Сапатеро назвав рішення „перемогою демократії, верховенства права і здорового глузду“. *(„Кореспондент“)*

У Ніґерії терорист підірвав церкву

КАДУНА, Ніґерія. — У Римо-католицькій церкві міста Кадуна на півночі Ніґерії 28 жовтня стався потужний вибух, в висліді якого загинули щонайменше чотири особи. Вибух здійснив терорист-смертник, який протаранив джипом стіну церкви. Всередині будівля зруйнована, з сусідніх крамниць та будинків позносило дахи. Покищо ніхто не взяв на себе відповідальність за цей напад, але раніше такі атаки на християнські церкви у реґіоні багато разів чинило ісламістське угрупування „Боко-Харам“. *(Бі-Бі-Сі)*

Зустрілись міністри Чехії та Словаччини

ПРАГА, Чехія. — Міністри Чехії та Словаччини 29 жовтня провели перше спільне засідання з моменту розпаду Чехословаччини 20 років тому. Зустріч пов’язана з роковинами утворення Чехословаччини у 1918 році за підсумками Першої світової війни. Перша частина спільного урядового засідання пройшла у одному з чеських міст, друга, робочий обід міністрів, у одному з міст Словаччини. *(Бі-Бі-Сі)*

Китайські студенти у США

ВАШІНҐТОН. — Китайські студенти приносять економіці США мільярди долярів щороку, – повідомили 26 жовтня засоби масової інформації. Щороку зростає кількість чужоземних студентів в американських університетах. Понад 720 тис. чужоземців працюють над отриманням освіти у США. Якщо чимало з них приїжджають за різними програмами, які спонзорує уряд США, більшість платить за навчання з власної кишені. Чужоземні студенти приносять в економіку країни понад 21 млрд. дол. щороку. Останнім часом найбільше молоді приїжджає з Китаю. Кількість китайців, які отримують початкову вищу освіту у США, за останні два роки збільшилась вдвічі. Лише у Лос-Анджелесі освіту отримує понад 4,000 китайців. У південнокаліфорнійському університеті легко помітити студентів з Китаю. Вони тримаються переважно разом, збираються на вечірки та культурні фестивалі. „Це покоління схильне вивчати те, що може згодитися їм після повернення до Китаю. Вони не хочуть залишатися в Америці, як китайські студенти у минулому“. Кількість студентів з Китаю, які навчаються у США, потроїлася за останнє десятиліття, а з 1995 року зросла у чотири рази. За словами економіста Фердінандо Ґуєра, лише студенти з Китаю минулого року принесли в економіку Каліфорнії понад 100 млн. дол., а загалом по країні понад 4.5 млрд. дол. Окрім економічної вигоди, присутність китайських студентів має й інші переваги. Це створює більше можливостей для співпраці між двома країнами. Наразі більшість китайських студентів переймаються навчанням та прагнуть своїми успіхами порадувати батьків, які заплатили чималі гроші за американську освіту дітей. *(„Голос Америки“)*

Моноліт влади похитнувся

Перші підсумки виборів Верховної Ради України засмутили багатьох закордонних українців, які звертаються до редакції з тривогою, викликаною нібито перемогою Партії Реґіонов. Насправді „партія влади", як її називають, не досягла поставленої її провідниками мети. За її список проголосували, як повідомлено 28 жовтня за даними національного „екзит-полу" 28.1 відс. виборців. Це, звісно, попередні висліди. Об'єднана опозиція „Батьківщина" за даними „екзит-полу" дістала 24.7 відс. голосів, партії „УДАР" – 15.1 відс., Компартія – 11.8 відс., „Свобода" – 12.3 відс. Отже, конкуренти „партії влади" істотно потіснили її з провідних позицій і позбавили можливости негайно дістати більшість у парляменті.

Величезні зусилля „реґіоналів" були спрямовані на здобуття повної більшости у Верховній Раді, яка дозволила б їм відразу й без перешкод забезпечити продовження каденції свого надхненника – Президента України Віктора Януковича, прийняти усі ті закони, проти яких виступали опозиція й свідоме громадянство. Для досягнення цієї мети були мобілізовані адміністративний ресурс, тобто вплив місцевих органів влади, голосування за вказівкою залежних від уряду груп виборців, а також обіцянки, підкуп, пропаґанда у засобах масової інформації поза конкуренцією з боку інших партій, а також спроби фальсифікації під час голосування. Мала значення також насильницька ізоляція провідних діячів опозиції, зокрема Юлії Тимошенко та Юрія Луценка.

„Реґіонали" вважали, що їхня перемога забезпечена. Але цього разу опозиція виявилася більш дієздатною, зробила певні кроки до об'єднання зусиль, провела ряд акцій щодо роз'яснення виборцям справжнього змісту загравань „реґіоналів" з електоратом. Не змарнували часу й закордонні українські організації, які постійно викривали антинародні позиції партії влади та її зверхника В. Януковича. Системними були публікації з цієї проблеми також у „Свободі". Відіграла свою ролю також пильна праця численних міжнародних спостерігачів, зокрема від українських організацій, контроля яких значно утруднила можливість фальсифікацій. „Ню-Йорк Таймс" у великій статті з України щодо виборів 30 жовтня зазначив численні порушення з ухилом на користь команди В. Януковича.

Опозиційним силам не вдалося досягнути повної перемоги, але завдяки їм моноліт влади „реґіоналів" похитнувся, дав відчутну тріщину. Тепер для створення коаліції у Верховній Раді „реґіоналам" доведеться шукати зв'язку з комуністами, намагатися перетягнути до себе декого з обранців партії Віталія Кличка, а також тих самовисуванців, котрі не мають чітких політичних устремлінь. Тепер перед свідомою громадськістю, зокрема перед тими партіями та об'єднаннями, представники яких увійшли до парляменту, постав обов'язок досягати зменшення числа так званих „тушок", котрі спокусяться на обіцянки „реґіоналів". На жаль, минулий досвід свідчить, що такі випадки неминучі.

Новиною з політичним значенням стало обрання до Верховної Ради представників Всеукраїнського громадського об'єднання „Свобода" Олега Тягнибока, яке досі непокоїло не тільки недругів України, але й багатьох громадян дещо ультрарадикальними гаслами та акціями. Усе ж цей вибір став свідченням активности молоді, яка прагне рішучих дій. Обрані ж депутати мали б тепер перейти від демонстрацій до врівноваженої праці на користь української державности.

В цілому вибори засвідчили повільний рух України до бажаних змін – вибори Верховної Ради показали зміну настроїв громадянства на користь плюралізму, демократії, збереження державности. У найближчі дні з'ясується остаточний розклад сил у Верховній Раді. Є надія, що команді В. Януковича протистоятиме згуртована і дієздатна сила.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Рома Гадзевич
Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто

FOUNDED IN 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800 **E-mail:** svoboda@svoboda-news.com
Fax (973) 644-9510 **Website**: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:
Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата: $65.00 на рік, $40.00 на півроку.
Для членів УНСоюзу – $55.00 на рік, $35.00 на півроку.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".
Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністрація	Володимир Гончарик	☎ (973) 292-9800 x 3041 **E-mail**: admin@svoboda-news.com
Оголошення	Володимир Гончарик	☎ (973) 292-9800 x 3040 **Fax** (973) 644-9510 **E-mail** adukr@optonline.net
Передплата	Марійка Пенджола	☎ (973) 292-9800 x 3042 **E-mail** subscription@svoboda-news.com

ІСТОРІЯ

Михайло Терещенко любив Україну

Володимир Єфимов

Михайло Терещенко

Прізвище Терещенко я вперше почув 20 років тому в Києві, в Музеї західнього та східнього мистецтва.

Родина Терещенків на межі XIX та XX ст. була найбільшим виробником цукру у світі. Цукрову справу заснував Артемій Терещенко, нащадок запорозького козака з містечка Глухова, а продовжили його сини Микола, Федір та Семен, згодом – Миколині сини – Іван та Олександер. Цукрові буряки вони вирощували на власних та орендованих землях, на славетних українських чорноземах, а потім ті буряки переробляли на власних цукрових заводах, побудованих за проґресивними західньоевропейськими технологіями.

А. Терещенко, розпочинаючи цукрову справу, висунув незвичайну на той час умову: 80 відс. прибутку від цукрових заводів мали витрачатися на благодійництво і меценатство. Цю умову він заповів синам і нащадкам.

Після смерти старших членів родини Михайло Терещенко став головою промислової імперії і найбагатшою людиною в Малоросії (так тоді в царській Росії називали Україну), одним із найбагатших у світі. Було йому тоді лише 25 років.

М. Терещенко набув доброї освіти – крім обов'язкових у київській гімназії старогрецької мови та латини, у дитинстві він опанував також французьку, англійську та німецьку мови. По завершенні навчання у гімназії поступив до Київського університету ім. св. Володимира, а у 1905 році поїхав до Німеччини, де три роки вивчав економіку в Ляйпціґському університеті. Потім вчився екстерном на юридичному факультеті Московського університету, який закінчив у 1909 році й почав працювати на катедрі римського і цивільного права Московського університету. І так протягом трьох років. Принциповий за вдачею М. Терещенко залишив університет у 1911 році разом з кількома викладачами на знак протесту проти звільнення демократичних керівників навчального закладу реакційною владою.

Протягом 1911-1912 років М. Терещенко був чиновником з особливих доручень при Дирекції імператорських театрів, грошей за це йому не сплачували, але у 1912 році надали почесне звання камер-юнкера. Освічений юнак заснував (разом з сестрами) видавництво „Сірін", що випускало книги літераторів „срібного століття", зокрема поетів Андрія Білого та Олександра Блока. У той період М. Терещенко одружився з французженкою Марґарет Ноє, з часом у них народилися дві доньки та син.

М. Терещенко був членом правління Всеросійського суспільства цукрозаводів, членом керівних органів двох великих банків. Він уславився тим, що фінансово допомагав багатьом особам та державним установам освіти та культури. Він дав гроші на будинок і заснування Київської консерваторії. На гроші Терещенків у Києві були побудовані приміщення чотирьох нинішніх провідних музеїв, ряд лікарень і храмів, в тому числі будинок, у якому нині міститься Національна бібліотека Академії медичних наук та садиба, у якій тепер розташовано музей Тараса Шевченка. Для дружини Марґарет він придбав славетний коштовний діямант, якому довелося зіграти певну ролю у долі М. Терещенка.

З початком Першої світової війни М. Терещенко спочатку був уповноваженим загону Червоного Хреста і Червоного Півмісяця на Південно-західньому фронті, потім займався санітарними організаціями, які обслуговували армію.

1917 року М. Терещенко був у першому складі Тимчасового уряду міністром фінансів, а у другому, третьому та четвертому складах уряду – міністром закордонних справ. У липні 1917 року М. Терещенко брав участь у переговорах з Центральною Радою і виступав за те, щоб питання України було вирішене після скликання Всеросійських установчих зборів.

25 жовтня 1917 року разом з іншими міністрами Тимчасового уряду М. Терещенко був заарештований більшовиками й ув'язнений у Петропавлівській фортеці.

Отут і зіграв свою ролю унікальний діямант. Як розповів онук мецената Мішель Терещенко зі слів своєї бабусі Марґарет, навесні 1918 року вона цілий тиждень ходила до будинку Смольного палацу, де містився штаб більшовиків, щоб зустрітися з Володимиром Леніним (Ульяновим). Хотіла викупити свого чоловіка за коштовний діямант. Зустріч відбулася. На пропозицію передання діяманта за звільнення М. Терещенка В. Ленін відповів категоричною відмовою: „Революція не продається!". Але наступного дня до Марґарет приїхали посланці влади і М. Терещенкові була влаштована „втеча" з фортеці, а діямант перекочував до більшовиків.

До вартости діяманта були додані й Терещенкові колекції. М. Терещенко передала у Петербург 4,815 художніх виробів, в тому числі понад 300 картин Михайла Врубеля.

Уся родина Терещенків еміґрувала, лише Варвара Терещенко-Ханенко вирішила залишитися у Києві, зберігаючи рештки художніх колекцій. Вона стала більшовицькою арештанткою у власному будинку – мешкала в комірчині під дахом, їй було заборонено навіть дивитися на власні твори мистецтва. Ця страдниця померла у 1922 році.

Нині в будинку Терещенків розташований державний Музей східнього та західнього мистецтва. Поруч – ще один Терещенків будинок, у ньому міститься Музей російського мистецтва. Звільнений

(Закінчення на стор. 16)

Вшанування 70-річчя Української Повстанської Армії

ВИПАНІ, Ню-Джерзі

Левко Хмельковський

Урочиста академія на честь 70-річчя Української Повстанської Армії (УПА) відбулася 14 жовтня в Українському Американському Культурному Центрі Ню-Джерзі.

Академію розпочав святковий апель, на який ветерани УПА Павло Батьків, Євстахій Кметь і Михайло Дзіман винесли прапори України, Організації Українських Націоналістів та УПА. Провадили апель парох Української католицької церкви св. Івана Хрестителя у Випані о. Роман Мірчук та голова філії кредитівки у Випані, голова першого відділу Українського Конґресового Комітету Америки та відділу Організації Оборони Чотирьох Свобід України у Моріс-кавнті Михайло Козюпа. Пластуни зі станиці Нюарк слідом за М. Козюпою повторили присягу вояка УПА.

Доповідь про УПА виголосила Зеня Брожина, дочка ветерана УПА Михайла Ковальчина („Бурого"). Вона зокрема зачитала спогад батька про героїчну загибель в сутичці з військом польської Служби безпеки 14 березня 1947 року вояків УПА „Мазепи", „Бистрого", „Зоряного" і „Драпака". У великих снігах, зморені, вони дісталися сільської хати, але перепочити не змогли, бо хату оточило військо безпеки. Господар спробував вивести вояків через криївку, але вихід з неї був завалений. І тоді повстанці прийняли нерівний бій, у якому двоє з них загинули, а інші двоє, поранені, потрапили до рук ворога. Бій тривав понад дві з половиною години. „Драпака" кинули до в'язниці, а „Мазепу" довго возили по навколишніх селах, під тортурами вимагаючи вказати прихильників УПА. Він не здався. А коли його човном перевозили через ріку, вискочив у воду і загинув.

Учасники святкового апелю (зліва) парох Української католицької церкви св. Івана Хрестителя о. Роман Мірчук, голова філії кредитівки у Випані Михайло Козюпа, ветерани УПА Павло Батьків, Михайло Дзіман і Євстахій Кметь. (Фото: Левко Хмельковський)

Присутні подивилися відеофільм „Сини лісу", який зняла, за участи, свого батька та інших ветеранів УПА, Христина Котляр.

У мистецькій програмі повстанські пісні виконав гурток співу юнацтва Пласту в Нюарку під керівництвом Петрусі Котляр-Паславської і хор парафії св. Івана Хрестителя, а група парафіяльної молоді та старші юнаки відділу Спілки Української Молоді у Випані показали театралізовану сценку „Вони впали, щоб жив народ", яку вони підготували під керівництвом Оксани Телепко, котра супроводжувала дійство грою на бандурі. Четверо дівчат зобразили полеглих героїнь УПА, котрі встали з могил і розповіли по свою боротьбу...

На закінчення усі гуртом заспівали гимн України.

Спонзором академії і фотовиставки „УПА – армія нескорених" стала Українська Американська Федеральна Кредитова Спілка „Самопоміч".

На сцені – гурток співу юнацтва Пласту в Нюаркській станиці.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ

Юрій Наконечний

Заходами Українських Державницьких Організацій під патронатом відділу Українського Конґресового Комітету Америки (УККА) у Філядельфії 14 жовтня урочисто відзначили 70-річчя створення Української Повстанської Армії (УПА).

Свято розпочалося апелем, який включав покладення вінка учасникам визвольних змагань і виголошенням урочистої „Присяги вояка УПА". Вінок внесли дружинники Спілки Української Молоді (СУМ) разом з ветераном УПА Богданом Тодоровим до пам'ятної відзнаки УПА. Присягу перевів Осип Рожка в присутності Б. Тодорова і членів театрального гуртка Юнацтва СУМ (Осередок ім. УПА у Філядельфії).

Головну доповідь виголосив д-р Аскольд Лозинський, голова Світової Конференції Українських Державницьких Організацій. Опісля театральний гурток осередку, під керівництвом Юрія Наконечного, виконав сценічний монтаж на тему повстанської пісні „Заплакали карії очі". Співанням цієї пісні і „відходом повстанців на Волинь" закінчено свято.

Виконавці монтажу „Заплакали карії очі". (Фото: Юрій Микитин)

МЮНХЕН

о. Олег Зайнуллін

14 жовтня представники української громади були присутні на Літургії в Українському греко-католицькому катедральному соборі Покрови Пресвятої Богородиці і св. Апостола Андрея Первозваного з нагоди 70-ої річниці з дня утворення Української Повстанської Армії (УПА).

Літургію служив Апостольський Екзарх для українців-католиків візантійського обряду в Німеччині та Скандинавії Петро Крик в співслужінні отців екзархату та румунського священника, диякона Мелхітської церкви, який під час Літургії прийняв священиче свячення з рук Владики Петра Крика. Отець Олег Зайнуллін привітав нововисвяченого священника від імені української громади в Франкфурті-на-Майні.

Після Літургії відбулися зустрічі з українською громадою в Мюнхені, під час яких обговорено перспективи майбутньої співпраці, зокрема щодо створення архіву українських поховань в Німеччині.

Напередодні, 13 жовтня, представники української громади в Франкфурті-на-Майні відвідали місце поховання провідника Організації Українських Націоналістів (ОУН) Степана Бандери на цвинтарі Вальдфрідгоф в Мюнхені з нагоди 53-ої річниці його смерти.

Після покладання квітів і запалення свічок під синьо-жовтим та червоно-чорним прапорами відбулася Панахида, яку відслужили оо. Валентин Смоктунович, о. Володимир Війтович, о. Андрій Дмитрик та о. О. Зайнуллін. Після Панахиди виступили о. В. Смоктунович та Ярослава Філь, які розповіли про життя провідника ОУН.

Опісля представники української громади вирушили до могил провідників Степана Ленкавського, Ярослава Стецька, родини Коновальців, Євгена Рена-Побігущого, Ростислава Єндика та інших видатних українців.

Увечорі відбулася зустріч з студентами Українського Вільного Університету в Мюнхені. Зустріч відбулася в стінах „Рідної школи", побудованої після Другої світової війни за фонди Патріярха Української Греко-Католицької Церкви Йосифа Сліпого та інших жертводавців.

о. Олег Зайнуллін – священик Української Православної Церкви Київського патріярхту у Франкфурті-на Майні.

Могила Степана Бандери в Мюнхені.

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

38-ий з'їзд сеньйорів УНСоюзу відбувся на Союзівці

Д-р Олександер Серафин

КЕРГОНКСОН, Ню-Йорк. – Черговий з'їзд-конференція сеньйорів Українського Народного Союзу відбувся 10-15 червня з участю 80 осіб, переважно з східних штатів США і однієї провінції Канади – Онтаріо.

В головному будинку, біля реєстраційного столу, почали зустрічатися давні знайомі і нові учасники з'їзду після полудня 10 червня. Повечерявши, учасники знову зійшлися на традиційне спільне співання при частуванні. Зі смутком згадували вони відсутніх, а також розповідали, як провели час від останньої зустрічі.

Відкриття з'їзду відбулося наступного дня у залі „Веселки". Учасників привітала голова з'їзду Оксана Тритяк. Після заспівання гимнів США, Канади і України, було пом'януто сеньйорів, які відійшли у вічність: св. п. Орисю Мандич з Конектикату та св. п. Марійку Солтис з Ню-Йорку.

Було вибрано президію з'їзду: голова Діонізія Брочинська, члени – Оксана Тритяк, Ігор Гайда і Ольга Тритяк. Вибрано також три комісії. Олександер Серафин, Наталка Дума і Надя Шаран працювали у номінаційній комісії, Ярослава Рубель, Оксана Тритяк та Ігор Гайда – у верифікаційній комісії, Володимира Біланюк, Ґлорія Горбата і Євген Кулик – у резолюційній комісії.Крім комісій, які працювали під час з'їзду, Тамара Гурин дбала про фізичне здоров'я учасників, переводячи 30-хвилинні вправи кожного дня з бажаючими учасниками.

Управитель Союзівки Нестор Паславський привітав присутних і поінформував про події, які відбуватимуться на оселі протягом літа, запросив усіх на Фестиваль української культури в середині липня.

Тиждень сеньйорів був виповнений різними цікавими доповідями. Першим доповідачем був правник, колишній заступник президента УНСоюзу Нестор Олесницький. Він розповів про причини, які спонукали його до вивчення свого родоводу і про джерела інформації, які він використовував. Ольга Тритяк роздала бажаючим брошурки Миросі Стефанюк про те, як писати родинну історію.

Вірляна Ткач говорила про свою працю в театрі Мистецька група Яра і подорож в Україну, а також про український театр взагалі, о. д-р Іван Кащак, парох церкви св. Трійці в Кергонксоні, оповів про Владику Сотера Ортинського і його вклад в створення єпископату Української Католицької Церкви в США. Посол Валерій Кучинський інформував про свою працю на користь України та відповів на запитання про політичну ситуацію України.

Д-р Ігор Гайда говорив про вплив харчування на здоров'я людей,особливо старшого віку. Д-р Михайло Левко інформував про ревматологію у людей похилого віку, інші хвороби. Головний кухар Союзівки Андрій Соневицький демонстрував приготування смачних перекусок. Останнім промовцем була Орися Стрижак, яка поділилася своїм досвідом опіки за хворою мамою.

Протягом тижня були також різні заняття, щоб розважити учасників та придбати фонди для Товариства сеньйорів. Олег та Оксана Лопатинські провели традиційне бінго. Ґ. Горбата, Н. Шаран, Леся Стецюк, та Василь Бистряник займалися ліцитацією. Ґ. Горбата, Л. Стецюк та В. Бистряник провели продаж квитків на льотерею картини, яку подарував Юрій Солтис, та інкрустованої тарілки, подарованої Юрієм Руденським і Мартою Ломаґою. Ці заняття та забави принесли гарний дохід до каси.

В часі з'їзду відбувалися футбольні змагання в Польщі та Україні. Любителі спорту мали нагоду бачити деякі змагання у телевізорі. Була також виставка фотографій Богдана Полянського. Кожного року Оксана Тритяк приготовляє виставку різних світлин учасників попереднього з'їзду.

Бенкет, за традицією, відбувся після спільного фотографування. Під час бенкету президент УНСоюзу Стефан Качарай привітав сеньйорів і гостей, які приходять виключно на бенкет. Після вечері присутні забавлялися під музику Володимира Сизоненка, спів Марії Підлуської та її дочки. Співала під власний акомпаніямент Христина Карпевич. Петро Круль записав на дисках старі львівські танґа, до котрих деякі учасники радо танцювали. Багато з учасників були в чудових вишиваних сукнях та строях.

15 червня учасники зустрічі взяли участь у Літургії в пам'ять померлих, яку відслужив о. д-р Іван Кащак. Опісля всі зійшлися на останнє засідання, на якому звітувала резолюційна комісія.З'їзд вибрав управу товариства у складі: Оксана Тритяк – голова, І. Гайдазаступник, Ольга Тритяк – секретар і Марійка Томорук – скарбник.

Нова управа запросила всіх віком понад 55 років на наступну зустріч, яка відбудеться на Союзівці 9-14 червня 2013 року.

Учасники 38-го з'їзду сеньйорів на товариському вечорі.

Головна канцелярія УНСоюзу пошукує наших членів

Український Народний Союз є братською організацією, але в той же час ми є фінансовою установою, яка мусить дотримуватись всіх правил і законів федерального і штатових урядів. У відповідності до цих законів, ми пошукуємо слідуючих осіб.

Якщо знайдете своє ім'я і прізвище на списку, просимо якнайскоріше потелефонувати до Головної канцелярії УНСоюзу на число 800-253-9862. Також, якщо ви побачите знайоме ім'я і прізвище на списку, просимо переказати їм, щоб потелефонували до УНСоюзу.

Дуже дякуємо за Вашу поміч у ці справі.

Name	State	Name	State
ABRAMIUK, MARIA	NY	KRYSHANOWSKYJ, MYKOLA	NY
ANTONIAK. EWDOKIA	IL	KUPSCHE, MARY	CT
BALKO, WALTER	FL	KUSHNIR, MYCHAJLYNA	NY
BARNETT, MARY	PA	KUZMA, STEPHANIE	IL
BOGDANOW, GRIGORIJ	PA	KYRYLCZUK, OLGA	NJ
BOJCZUK, ROZALIA	NJ	LAZUKA, SYLVESTER	OH
BUDULYCZ, JULIA	IL	LEHENKY, MARIA	WI
BULAWKA, ANATOLE	MD	LEWICKI, MARY	PA
CAMPO, ANNETTE	OH	LEWIS, ANNA H.	MD
CASAZZA, MAGDALENA	NJ	LOZOWY, JOSEPH	OH
CASPER, HELEN	FL	LUCIW, NICHOLAS	NJ
CHRUSZCZ, ANNA	IL	LUZECKY, FRANCES R.	CA
CULUPA, MARY	PA	MALANIUK, MYRON	IL
DACHUCK, ANNA B.	NY	MALARSKY, ANNA	CA
DEMCHYK, WASYL	PA	MARSH, STEPHANIA	NJ
DEYCHAKIWSKY, BOHDAN	NJ	MELNYK, STEFAN	QC
DOSKOTZ, JOHN	MA	MELNYKOWICZ, WASYL	OH
DWORCZYN, PETER	MI	MEUTER, JANET E.	NJ
DYCZKO, WALTER	PA	MINISSALE, ANNE L	NJ
DYDYNSKY, KONSTANTYN	PA	MITZ, NICHOLAS	PA
FALAT, ANNA	PA	OLINYK, JOE	BC
FEDAK, TYMKO	PA	OSTASZ, WASYL	NY
FLETCHER, IRENE O	NY	PASTUSHENKO, JAROSLAW	NY
GRADEK, WALTER	PA	PERCAK, STEFANIA	IL
GURAK, WILLIAM	OH	PHILLIPS, NATALIA	FL
HAMERA, NELLIE	MI	PIHIL, ZOFIA	IL
HARING, ANNA	NJ	POPOWYCZ, WARWARA	IL
HAWRYLKO, IRENE J	NJ	PRENETA, ANNA	CT
HAYES, LOLA	IL	ROMANCHUK, ANNE	NY
HIRSCH, MARIA	NJ	ROMANCHUK, JULIA A.	IL
HNATOW, LESLIE	NY	RYBAK, A.	FL
HODGETTS, ANNE	VT	RYWAK, MARIA	NY
HOLOWACKY, MICHAEL	NJ	SALAK, HELEN	PA
HOLOWKA, NICHOLAS	NJ	SAMOTIUK, LENA	FL
HOSHOWSKY, MYKOLA	NY	SAUNDERS, GEORGE	IL
HRANCHOOK, MICHAEL MD.	MI	SIKORA, WASYL	OH
HRAURENKO, KYRYLO	NY	SKALLY, KATIE	ON
HRAURENKO, LEONILA	NY	SMOLINSKY, VICTORIA M.	NY
HRYCENKO, ANTON	OH	SOLTYS, ANNA	NY
HRYNYK, MICHAEL	NJ	STUBERECK, SIGMUND S.	FL
HRYWNIAK, TEKLA	NJ	SWITIJ, MARIA	NY
HYCZKO, KATERYNA	NJ	SZYPULKA, KATERYNA	OH
ILNYCKYJ, WASYL	PA	TITOW, IWAN	MD
JANKOWSKI, STEFAN	MB	TYMKO, JULIA	DE
KASTL, HELEN L.	MO	URICK, ANNE	ON
KMON, STELLA	MA	WASHLESKI, OLGA	PA
KOCHAN, JOHN	MN	WECAL, STEPHEN	RI
KOCYBALA, SWIATOSLAW	NY	WILKERSON, JULIA	NY
KOLMETZ, MICHAEL	NY	WILLIAMS, ANNA	NY
KOLOHRYWENKO, S.	IL	WORMAN, HELEN P.	TX
KOLYNKO, MICHAEL	ON	WYSHNIOWSKY, H.	ON
KORNYLO, PAUL	ON	YASINSKI, ANNA	CA
KOROWYTSKY, HELEN	NJ	ZAILYK, PETER	IL
KOSTYJ, PETRO	NY	ZELTONOGA, JEAN	CA
KOWALCHUK, JOSEPH	IL		

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Зустрілися колишні гімназисти

Олександер Білик

КЕРГОНКСОН, Ню-Йорк. – І знову вересень, знову завітала золота осінь. Дружній з'їзд колишніх учнів двох українських гімназій: Зальцбурзької (Австрія) та Мітенвальдської (Баварія) відбувся на гостинній Союзівці 16-18 вересня. Усіх прибулих реєстрували скарбники комітетів: Іванка Сіра-Білик (Зальцбурґ) та Славко Никиш (Мітенвальд). При реєстрації можна було отримати безкоштовно копію „Заповіту Блаженнішого Патріярха Йосифа", виданого Товариством українців-католиків „Свята Софія".

17 вересня, користаючись з гарної, соняшної, осінньої погоди деякі учасники помандрували крутими лісовими доріжками та стежками, пригадуючи собі пережиті літа та обговорюючи теперішні проблеми. О 3-ій год. по полудні почалася товариська зустріч, на якій офіційно відкрили з'їзд голови організаційних комітетів обох гімназій: Надя Острук-Лучанко, яка очолила управу Комітету гімназії в Мітенвальді після відходу св. п. Дарії Пушкар-Шуст, та Любомир Лучанко (Комітет Зальцбурської гімназії).

Після вечері відбулася весела ватра в приміщенні Союзівки, якою вправно проводила Наталка Книш-Дума (Зальцбург). Першого до слова вона попросила Ярка Козака (Мітенвальд), який надзвичайно цікаво розповів про чемпіонат з футболу Евро-2012 у Львові. Любомир Гевко (Мітенвальд) теж розповів про свою поїздку в Україну. Ева Гамерська-Сахарук, Ліда Андрусишин та Н. Книш-Дума (всі з Зальцбурґа) розважали присутніх веселими гуморесками, а Сергій Сахарук, колишній дириґент гімназийного хору в Зальцбурзі, грав деякі пісні, які всі співали разом.

У вівторок вранці усі зібралися на Службі Божій, яку відслужив парох місцевої Української католицької церкви св. Трійці о. д-р Іван Кащак в сослуженні українського православного священника о. Юрія Базилевського, колишнього студента Зальцбурської гімназії. Вони відслужили Панахиду в пам'ять померлих професорів та учнів обох гімназій.

По полудні відбулися окремі сходини кожної з гімназій, а відтак спільні сходини обох шкіл.

Під час сходин Зальцбурської гімназії Сяхо Криштальський прочитав листа-привіт від колишнього учня, а тепер Патріярха-емерита Української Греко-Католицької Церкви Любомира Кардинала Гузара, який передав всім щирі побажання благодаті та висловив надію з ними знов зустрітися. Після звітів та оговорення склад Організаційного комітету залишився той самий (голова Л. Лучанко, заступник – Н. Книш-Дума, скарбник – І. Сіра-Білик та член управи – Ярослав Криштальський.

Організаційний комітет гімназії у Мітенвальді очолила Н. Острук-Лучанко, до управи ввійшли В'ячеслав Никиш – скарбник, Ярослав Козак – заступник скарбника та вільні члени Михайло Комановський і Галина Савчак-Кутко.

Після спільних сходин відбувся показ прозірок „Історія Української реальної гімназії в Зальцбурзі з правом прилюдностей і з'їзди колишніх учнів", які приготувала Зеновія Кучма-Куликич. На висвітлення прозірок були запрошені також мітенвальдські приятелі. Прозірки були поділені на кілька розділів: „Зальцбург", „Професори", „Випускники гімназії", „Виїзд за океан", „З'їзди і ватри", „Скечі і карикатури Степана Киня", „Пласт в Зальцбурзі".

Увечорі всі знову зібралися в готелі Союзівки. Попри зливу, ніхто не втрачав доброго настрою, бо більшість учасників були вихованцями Пласту, а пластуни завжди життєрадісні. Спершу всі вишикувались до спільної світлини, а відтак зібралися на бенкет.

Бенкет відкрили молитвою о. д-р І. Кащак та о. Ю. Базилевський. Е. Гамерська-Сахарук, ведуча програмою, зальцбуржанка, попросила Наталку Гевко, дружину Л. Гевка, колишнього студента в Мітенвальді, до слова. Н. Гевко прочитала гумореску про життя в Мітенвальді, яку написав Микола Лотишко, колишній студент Мітенвальдської гімназії. Вона також прочитала вірш М. Лотишка „Не відкладай". Під час бенкету грала музика Стена Косова.

Відтак виступила Дарця Мінчак-Зєлик (Зальцбурґ), яка прочитала гумореску Едварда Козака „Домашня анструкція".

Наступною точкою програми була гумореска Олександра Білика, чоловіка колишньої зальцбуржанки Іванки Сірої-Білик, „Про розбещених собак".

Після вечері та мистецької програми гості ще довго забавлялися під танцювальну музику.

Учасники з'їзду колишніх учнів українських гімназій в Зальцбурґу та Мітенвальді.

Перший дзвінок в школі

Ярина Глум

НЮ-ЙОРК. – 15 вересня традиційним урочистим першим дзвінком розпочався навчальний рік у „Школі українознавства" Об'єднання українців Америки „Самопоміч". Цей національно-виховний освітній заклад на чолі з директором Іваном Макаром забезпечує дітям можливість вивчати рідну мову, літературу, історію, географію, культуру, прищеплює християнські цінності. Дирекція, вчителі та батьки учнів з посвятою віддаються забезпеченню успішного і безперервного функціонування школи з часу її заснування у 1949 році. Щороку у школі відбуваються культурно-мистецькі заходи та публічні акції – Різдвяні концерти, Шевченківські вечори, карнавали. Учні, батьки і вчителі беруть участь у щорічному Українському фестивалі, жалобній ході пам'яті жертв Голодомору-геноциду 1932-1933 років в Україні.

Навчання у школі відбувається щосуботи з 9-ої год. ранку до 1-ої год. по полудні. Щороку до школи зараховуються понад 200 учнів від передшкілля до 12-ої кляси. Також при школі діє „Світличка" для дітей віком 3-4 років під опікою 83-го відділу Союзу Українок Америки.

Школа українознавства вдячна церкві св. Юра, її отцям за духовну опіку та товариству „Самопоміч" за фінансову підтримку.

Перший дзвінок в Школі українознавства в Ню-Йорку.

Сходження українців на гору Деналі

16 червня при низькій температурі і шаленому вітрі двоє українців – Ігор Карабін та Ігор Дикий підкорили найвищу вершину Північної Америки в Кордильєрах, в одному з гірських хребтів Аляски – гору Деналі (Мак-Кінлі), що має висоту 6,194 метри. Вперше гора була подолана у 1913 році. Вона входить до складу альпіністського проєкту „Сім вершин". Сходження забезпечували Антон Савосчік, Валерій Умнов, Судга Памідімукала та Стефан Сілінґ.

Ігор Дикий

(П'ята частина. Закінчення)

Йшли мовчки, зв'язок наших думок підсвідомо передавався шнуром, що нас страхував, наче телефонним дротом. У повітрі висіла напруга. Оглядаючись, я бачив росіян, які з неабияким хвилюванням стежили за нами… І ось останні метри схилу – і ми виходимо з небезпечної зони у сідловину перевалу Motorcycle Hill. Ігор скидає наплечник, ми потискаємо руки, б'єм по плечах один одного, не приховуючи емоцій і радости, що все обійшлося.

На іншому кінці схилу росіяни невпевнено продовжують стояти. До них за хвилю підходять й інші групи альпіністів, що стояли в наметах на перевалі Windy Corner. Ігор сідає на наплечник і каже: „Все, далі ми не йдемо, хай хтось інший ризикує життям". Під нами простягався такий самий схил перевалу Motorcycle Hill, де 15 червня загинули японці в лавині. Тож ми вирішуємо сидіти на наплечниках і відпочивати, робити чай і перекус.

Вирішили, що нехай хтось інший бере на себе ризик розвантажувати цей схил і торувати сніг по цілині. Пройшло ще досить багато часу, як перші групи знайшли сміливість вирушити протороованою нами стежкою на Squirrel Hill.

Першим, здається, з'їхав один хлопець на лижах, додатково розвантаживши схил, і тоді народ вирушив нашими слідами. Але всі підходили до нас і також, як і ми, сідали на наплечники, ніби чогось очікуючи. Точніше, вони очікували, що ми з Ігорем й далі встанемо, і підемо першими. Коли побачили, що ми абсолютно не налаштовані йти, а витягуємо пальник робити чай, почали робити те саме, що й ми – теж діставати пальники і робити чай з перекусом.

Це були, в основному, американські комерційні групи. Невдовзі підійшли росіяни, ми почали думати, як бути далі. Підтяглися до нас еквадорці, серед яких була одна дівчина. Постійно усміхнені і привітні, вони підкорили Деналі важким маршрутом West Rib. Тепер же, порадившись з Ігорем, всі разом вирішили робити велетенські перила, які зв'яжуть зі шнурів усіх груп, які були на той час на перевалі. Ми почали збирати у всіх шнури і зв'язувати поступово докупи. Один з групи еквадорців, молодий веселий альпініст, прив'язався до кінця мотузки і почав спуск з рацією. Він спускався, минаючи тріщини. Страхували його трьома льодобурами, що були закріплені в схилі, і коли шнур доходив до наступного вузла велетенського перила, по рації йому передавали, щоб він зупинився. Тоді перекидали другий фрагмент шнура в інший карабін і спуск продовжувався. Таким чином за деякий час він досягнув долини під схилом. Перило було натягнуте. Далі стало питання – хто йтиме першим по перилу? Поки в повітрі зависла пауза, я впрягся у свої волокуші, клапнув Ігоря по плечу і, вщепивши карабін, розпочав спуск. На той час я вже добряче змерз на вітрі, бо віддав раніше свою пуховку Ігореві (він же свою залишив Судсі). Я знав, що він буде спускатися останнім, поки всі не злізуть, і зніматиме перило… Пересувався я по перилу досить швидко, поки на середині схилу нога по саме стегно не провалилася в добре засипану снігом і непомітну тріщину. Тут довелося впасти на живіт і по-пластунськи відповзти вперед по схилу.

Все обійшлося, головне, що волокуші не пішли в тріщину, а з'їхали боком, оминувши її. За хвилю я вже був внизу. Дочекавшись на Олену з групи росіян, яка пішла одразу за мною, вирушили разом до їх закидки, закопаної в 3-му таборі. Допоміг їй викопати намет та їх волокуші з провіянтом, поки хлопці сходили донизу. Далі конвеєром спускалися по цьому перилу комерційні групи. У якоїсь з американок почалася істерика, що аж провідники кричали на неї, „заспокоюючи" таким чином. Було досить дико на це дивитись… За цей час ми з росіянами приготували багато чаю. Напилися самі, відпоїли героїв-еквадорців на чолі з тренером Іваном, та з нетерпінням очікували на Ігоря і ще одного еквадорця, що був на горі з ним. Всі росіяни вирішили, що вони вже далі йти не будуть, а залишаються спати в цьому таборі, хоча вже підходила 7-ма година ранку і сонце підіймалося все вище.

І ось Ігор почав спуск останнім, знімаючи перила, а я вирушив з термосом чаю йому назустріч, переймаючись його пальцями на лівій руці, які він невдало обпік об дно гарячого казанку з чаєм ще на початку експедиції, а ще підморозив їх на вершині. По дорозі на спуск він, так як і я, провалився в тріщину, однак, вже глибше – по пояс. Проте теж швидко зреагував і викотився вниз по схилу. Невдовзі він вже стояв біля мене і жадібно пив гарячий чай. Такі екстремальні ситуації – це була його стихія і він отримував неабиякий заряд позитиву, як все гарно скінчалося… Попивши чаю, ми вирішуємо, що вже немає сенсу розкладати намет, а поки є сили, спускатися вниз, до кінця, до базового табору…

Ігор Карабін та Ігор Дикий в кінці сходження.

18 червня

Почали вихід на спуск з 3-го табору близько 8-ої ранку. Перед нами вже пішло кілька комерційних груп на лижах і йти по протореному шляху вже було набагато легше. Спуск був затяжним і вимотував сили. Хотілося вже швидше побачити базовий табір, але він ніяк на горизонті не появлявся.

Помітно, що зі зменшенням висоти сонце нещадно знищило сніг на схилах окремих вершин. І вони радше нагадували чорні терикони з вугіллям, як на Донеччині, ніж ті гори Аляски, які ми бачили на початку нашої експедиції.

Нарешті, вимучені, добрели до скруту льодовика Кахілтна. Там ми зробили довгий привал. Полягали на наші волокуші, задерли ноги і довго лежали. Аж тут нас наздогнали дві гамірні комерційні групи. Одна – з тією дівчиною, що вчора на перевалі мала істеричний приступ… Ми піднялися і продовжили рух за ними.

Вийшли в базовий табір, скинули наплечники і попадали на них. Невдовзі підтяглися наші добрі знайомі – два американці-екстремали, що спускалися на лижах і сновборді. Вони радо пригостили нас пивом, обговорюючи сходження на Деналі. Це був верх блаженства: у кінці маршруту, на льодовику, вимучені спрагою і несамовитим ультрафіолетом променів сонця, випити холодного пива, яке щойно викопали із закидки з-під снігу. Далі нас чекало довге очікування на наш літак у колі знайомих друзів-альпіністів еквадорців, зважування наплечників до вильоту літака і просто дрімання на наплечниках…

І ось – наш літак. Обійми знайомого пілота фірми Шелдонів. Ми вже набираємо розгін по льодовику і поволі підіймаємось в повітря, залишаючи позаду схили Деналі, Гантера і Форакера. Під крилом літака на льодовику виблискують блакитно-зелені калюжі, що свідчить про те, що тут таки настало літо. Під крилами – зелена тайга, за кольором якої ми вже встигли скучити. Невдовзі входимо в дощову хмару. Краплі дощу починають заливати ілюмінатори. Але ми йдемо на зниження і сідаємо на летовищі Талкітни. Дощ закінчується, виходить сонечко. До літака виходять радісні кияни, Стефан і головне – господарка фірми, зустрічаючи нас з тацею свіжоспеченого печива, наче з короваєм. Далі – обійми, привітання і багато емоцій… Ми повернулися з перемогою!

Світлій пам'яті вченого-енциклопедиста і патріота

Олександер Панченко

15 жовтня в Чикаґо помер видатний український вчений і політик Василь Маркусь.

Покійний, як учений, належав до особливо працьовитих і цілеспрямованих особистостей, а як політичному діячеві йому була притаманна стриманість, здорова поміркованість та об'єктивність в оцінюванні складних суспільних явищ. Втім, якби покійний проф. В. Маркусь нічого більше не зробив, лише практично розпочав, як головний редактор і співголова Редакційної колеґії, видавання „Енциклопедії української діяспори", то вже б залишив по собі яскравий слід у житті української суспільности.

Особисто мені не довелося зустрічатися з проф. В. Маркусем, але досі зберігаю його великого і дуже змістовного листа до мене, коли я працював над книгою про його соратника, члена президії Української Головної Визвольної Ради (УГВР) д-ра Мирослава-Андрія Прокопа, тепер вже також покійного…

В. Маркусь народився 22 грудня 1922 року у селі Бедевля на Тячівщині (тепер – Закарпатська область), виявив себе як історик, політолог, правник, публіцист і видатний громадсько-політичний діяч української діяспори, був членом 20-го Пластового куреня „Орден Хрестоносців" ім. Митрополита Андрея Шептицького.

Михайло Орос у своєму спомині „Що було перед Ковнером і після нього?" писав: „…Ми вивчали історію України та читали підпільну літературу. А також про історію Української Військової Організації, ОУН… Хустську організацію Юнацтва ОУН очолив Василь Маркусь, дуже ерудований юнак і талановитий поет, Ужгородську – студент учительської семінарії, теж поет, на мій погляд непоганий, Андрій Грицак…".

У травні 1942 року В. Маркуся було заарештовано, угорський військовий суд засудив його до п'яти років ув'язнення за участь у роботі молодіжного націоналістичного підпілля з рамени ОУН на Закарпатті. Після звільнення з тюрми у 1943 році він навчався на філологічному факультеті Будапештського університету, де студіював славістику, пізніше був делеґатом Першого з'їзду Народних комітетів Закарпатської України, який 26 листопада 1944 року ухвалив Маніфест про возз'єднання Закарпаття з Україною. Прикметно, що перше видання у справі судових процесів над українською націоналістичною молоддю „Закарпаття у липні 1942 року: за українське Закарпаття" вийшло друком саме за участи й підтримки В. Маркуся в Ужгороді в 1994 році.

У закордонній науковій пресі В. Маркусь оприлюднив понад 300 своїх статтей, політичних оглядів, рецензій, був співредактором журналу „Український самостійник" (Мюнхен). В українську літературу він увійшов також збіркою віршів і перекладів „Спомини", яка вийшла в Ужгороді у 1995 році у видавництві „Гражда" під псевдонімом Василь Марко. Проф. В. Маркусь був членом редколеґії та автором багатьох статтей в „Енциклопедії українознавства", від 1988 року – головним редактором „Енциклопедії української діяспори", від 1994 року одним з закордонних членів Національної Академії Наук України. Його докторська дисертація „Приєднання Закарпатської України до Радянської України, 1944-1945 рр." вийшла окремою книжкою 1956 року французькою мовою в бельгійському місті Лювені.

У 1948 році він був одним з провідників католицького студентства „Обнова", а згодом, в 1953 році – керівником української делеґації на Світовому Конґресі Мирян у Римі, був близьким співробітником віце-президента УГВР о. Івана Гриньоха. Пізніше д-р В. Маркусь став професором політичних наук в Університеті ім. Лойоли в Чикаґо. Українські патріоти збережуть його ім'я в довгій низці тих, що все своє життя і весь свій труд віддали справі визволення українського народу.

Св. п. Василь Маркусь

Олександер Панченко – адвокат, доктор юридичних наук, м. Лохвиця Полтавської области.

Презентовано другу книгу „Енциклопедії української діяспори"

Обкладинка нового тому „Енциклопедії української діяспори"

НЮ-ЙОРК. – 6 жовтня у Науковому Товаристві ім. Шевченка відбулася презентація 2-ої книги 1-го (американського) тому „Енциклопедії української діяспори" (ЕУД), яка охоплює гасла на літери від Л до Р. Головними редакторами цього проєкту упродовж багатьох років були проф. Василь Маркусь та д-р Дарія Маркусь. Виданням як 1-ої, так і 2-ої книги опікувався Видавничий момітет НТШ-А, очолюваний д-ром Орестом Поповичем. Обсяг 2-ої книги складається з 348 сторінок основного тексту, 14 сторінок вступу та восьми сторінок ілюстрацій. У книзі подано 1,256 гасел, 470 світлин та ілюстрацій, дев'ять таблиць з числовими даними і дві кольорові карти. Обидві книги американського тому подав на комп'ютерну мережу д-р Володимир Василакій. В інтернетному варіянті користувачі мають можливість пропонувати редколеґії свої доповнення і уточнення.

Д-р О. Попович очолив Видавничий комітет ЕУД у 2006 році. У березні 2012 року Управа НТШ-А призначила його головним редактором 3-ої книги ЕУД. Д-р о. Попович, який очолив працю над завершальним етапом проєкту „Енциклопедії української діяспори" США, у своєму виступі під час презентації розповів про перебіг подій, пов'язаних з підготуванням та друкуванням 2-ої книги ЕУД. Зокрема він зазначив, що 20-річний проєкт створення ЕУД, в силу різних причин, був близький до повного занепаду, хоча фінансування з боку НТШ-А здійснювалося безперервно. Доповідач нагадав, що тоді, як для першої книги американського тому НТШ-А одержало з Чикаґо верстку, майже готову до друку, і зайнялося поліграфічними деталями (2008-2009), то завершення 2-ої книги Товариство мусіло перебрати на себе цілковито. Праця над 2-ою книгою тривала три роки не тільки в Чикаґо, де зберігається уся документація, а й передусім у Ню-Йорку та Філядельфії. На початку 2009 року, коли дійшло до роботи над другою книгою, у редакції ЕУД уже не працював головний редактор Василь Маркусь (він помер 15 жовтня 2012 року), співредактора Дарії Маркусь вже на той час не було на світі, а з редакційної колеґії в Чикаґо залишалася тільки Надія Заяць як працівник НТШ-А.

Після перебрання Управою НТШ-А обов'язків завершення 2-ої книги зусиллями Видавничого комітету, одержані з Чикаґо матеріяли були істотно доповнені, здійснено також мовну коректу, макетування, форматування ілюстрацій і таблиць. До складу Видавничого комітету входили: Орест Попович, Володимир Василакій, Григорій Грабович, Василь Лопух, Олександер Лужницький, Василь Махно, Володимир Петришин.

Про обставини праці Видавничого комітету д-р О. Попович подав докладніші подробиці та приклади. Зокрема, за його словами, багато з гасел на літери Л-Р, одержаних від редакції ЕУД в Чикаґо, потребувало правок та усучаснення. Бракувало навіть гасла про НТШ-А! Д-р О. Попович опрацював це гасло особисто, а Світлана Андрушків, директор Бібліотеки НТШ-А, написала гасло „Бібліотека й Архів НТШ в Ню-Йорку". Доповідач назвав ще й інших авторів ширших обсягом гасел: Мирославу Мудрак, Надію Заяць,

(Закінчення на стор. 17)

70-річчя УПА...

(Закінчення зі стор. 1)

Виконавці святкового концерту.

У святкуванні взяли участь президент Українського Народного Союзу Стефан Качарай і скарбник Рома Лісович.

Концертну програму готував Народний артист України Іван Бернацький – відомий громадсько-культурний діяч в Ню-Йорку, раніше – провідний актор Львівського театру ім. Марії Заньковецької, який на еміґрації організував Драматичний театр-студію, є її художнім керівником, режисером, театральним педагогом та актором.

Святкування розпочалося маршем молодіжних організацій, які винесли прапори і вишикувалися для урочистого апелю. Дмитро Грицковян прочитав „Декалог повстанця" (10 правил українського націоналіста, затверджених Проводом ОУН 1929 року), а Лілія Артимишин – присягу воїна УПА. Було виконано Гимн українських націоналістів.

Зібрання відкрив Б. Гаргай, який представив П. Потічного, розповів про нього, а також зупинився на ролі УПА у визвольній боротьбі українського народу. УПА, сказав він, була народною армією і вела бої до 1960 року. „Я вірю, що в Києві постане пам'ятник УПА", – сказав Богдан Гаргай. Він також подякував організаторам і спонзорам свята. Головним спонзором була Українська Федеральна Кредитова Кооператива „Самопоміч" в Ню-Йорку, патронами – Українська Національна Федеральна Кредитова Кооператива „Самопоміч" в Ню-Йорку, Федеральна Кредитова Кооператива Спілки Української Молоді в Йонкерсі та Українсько-Американська фундація „Воля".

Проф. П. Потічний в ґрунтовній науковій доповіді розповів історію виникнення і становлення УПА, подав її структуру, терени діяльности, а також головні віхи українського визвольного руху. УПА була створена 14 жовтня 1942 року за рішенням політичного проводу ОУН для захисту мирного населення України від знущань німецької окупаційної влади.

Добре організована УПА вела успішну боротьбу з комуністичними загарбниками. Зброю, боєприпаси, уніформу вояки діставали в бою з нацистами і більшовиками. УПА володіла мережею підпільних військових навчальних закладів. Також в кожному військовому підрозділі перебував священник, котрий виконував функції капеляна.

В УПА були люди різних національностей: росіяни, вірмени, грузини, узбеки, азербайджанці, німці, італійці, євреї і татари. Вони переходили в УПА, протестуючи проти політичних режимів Німеччини і СРСР, переховуючись від їхніх спецслужб. Підрозділи УПА знищили багато високопоставлених ворожих командирів, котрі брали участь в каральних операціях проти мирного населення.

Доповідач підкреслив, що у розгортанні збройного опору окупантам, поряд з діяльністю Організації Українських Націоналістів, велике значення мав також стихійний рух народу, особливо в центральних, східніх і південних теренах України. Армія вдало запозичила назву УПА від повстанських формувань Тараса Бульби-Боровця. Після закінчення Другої світової війни УПА продовжила боротьбу і лише від липня 1946 року до червня 1949 року провела 3,193 збройні акції.

Проф. П. Потічний навів дані щодо чисельности УПА і її втрат, але застеріг, що ці дані переважно узяті з документів каральних органів СРСР, а тому до них слід ставитися з певною обережністю. Втрати населення становили 538,727 осіб, але у це число увійшли також репресовані владою. Також було вбито 155,108 осіб, але вилучено зброї лише 82.5 тис. одиниць. Повстанці не гинули без зброї, тож у це число включено жертви каральних акцій НКВД. Доповідач докладно зупинився на особах Р. Шухевича, інших командирів УПА, а також розповів про „Літопис УПА", понад 100 томів якого докладно відтворюють історію війська. Р. Шухевич, сказав він, мав досконале військове приготування, вміло користався досвідом армій обох супротивників УПА, зокрема використовував для вишколу вояків радянські військові підручники.

І. Бернацький, режисер концерту, впровадив у його зміст записи деклямацій, співу і музики, що дозволило об'єднати увесь концерт в єдине мистецьке дійство. Першою виступила артистка Християна Місюк з прологом до поеми Івана Франка „Мойсей". Пізніше вона також читала поезію Тараса Шевченка „Осії, глава XIV, подражаніє". Режисер вдало включив до програми твори українських клясиків поезії і музики, що забезпечило високий духовний зміст концерту при досконалому виконанні цих творів, з якими виступили відомі солісти опери та інші виконавці.

Заслужений артист України Олег Чмир до свого виступу включив відому стрілецьку пісню „Ой, у лузі червона калина", пісні „Дивлюсь я на небо" і „Україні" (на слова і музику Миколи Петраша). Людмила Грабовська співала „Contra Spem Spero" Лесі Українки, а піяністка Христина Карпевич при фортепіяні супроводжувала виступи двох солісток опери – Оксани Кровицької та Анни Бачинської. Обидві включили до своїх виступів також арії світової клясики. Солістка театру „New York City Opera" О. Кровицька (випускниця консерваторії у Києві), де дістала пропозицію співати в опері) виконала „Вальс Мюзети" з опери Джакомо Пучіні „Богема", А. Бачинська – арію Джульєти з опери Шарля Гуно „Ромео і Джульєта". О. Кровицька виконала також пісні „Родимий краю" (слова Ісидора Мидловського, музика Віктора Матюка) та славнозвісне „Повстанське танґо" на слова зв'язкової Р. Шухевича Ольги Ільків і музику Марти Пашківської.

У виконанні А. Бачинської прозвучала народна пісня „Чотири воли пасу я" в обробці Анатолія Кос-Анатольського і „Соловейко" на слова і музику Марка Кропивницького. Виступила також солістка опери Любов Щипчик з трьома аріями з опери Миколи Лисенка „Наталка Полтавка". Хореографію в концерті представила сценка „Їхав козак на війноньку", яку підготувала Наталія Лемішка, а виконали Анна Бордукова та Олесь Сич.

Максим Лозинський під власний супровід на ґітарі прочитав вірш Василя Стуса „Як добре те, що смерти не боюся", а також виконав дві пісні з репертуару популярних в Україні гуртів „Океан Ельзи" та „Мандри". Юна Ксеня Качурак прочитала вірші Сидора Воробкевича „Мова рідна, слово рідне" та Олександра Олеся „Любіть Україну" і заспівала „Пісню про Україну" Лілії Остапенко на слова Е. Жидкевича.

Концерт завершив артист Володимир Курило поезією Івана Франка „Великі роковини", після чого усі виконавці вийшли на сцену, щоб разом з присутніми заспівати Державний гимн України.

Концерт готували композитор Сергій Душанковський, Ніна Власова, Стас Терентьєв, Н. і С. Качураки, Галина та Анатолій Рідкі.

Учасники свята (сидять зліва): Петро Потічний, Микола Галів, Богдан Гаргай, (стоять зліва): Стефан Качарай, Рома Лісович, Зенон Галькович.

Настя Петрик співатиме на „Евробаченні“

Станіслав Змієвський

НЕРУБАЙСЬКЕ, Одеська область. – Давню пісенну славу села звеличили Вікторія і Настуся з родини Петриків.

У 2008 році Вікторія стала срібним призером на VI міжнародному дитячому пісенному конкурсі „Евробачення“, в наступному році була удостоєна української премії „Людина року“ у номінації „Юний талант“.

Її молодша сестра Настуся, якій у травні виповнилося 10 років, разом з старшою сестрою вже перемагала на дитячій „Новій хвилі“, співала з відомими артистами Ніною Матвієнко, Леонідом Агутіним та Філіпом Кірковоим.

8 липня Н. Петрик в фіналі національного відбору на дитячий конкурс „Евробачення-2012“, який відбувся у міжнародному дитячому центрі „Артек“, здобула почесне право 1 грудня представляти Україну на конкурсі в Амстердамі (Голяндія).

Настя Петрик з сестрою Вікторією. (Фото надане родиною Петриків)

Svoboda Press Fund: September

Amount	Name	City
$200.00	William Stan	Jamaica Plains, NY
$100.00	Walter Clebowicz	Kensington, CT
	Yuriy and Irena Deychakiwsky	North Potomac, MD
$50.00	Martha Tesluk-Derhak	W. Hartford, CT
$45.00	Anna Kaczaraj	New York, NY
	Lydia Kozak	North Port, FL
	Ludmyla Pochtar	Scotch Plains, NJ
	Zenowij Repichowskyj	Omaha, NE
	Michael and Natalia Slobodynsky	Parrish, FL
	Lubomyr Wynar	Ravenna, OH
$35.00	Natalia Krawczuk	Morris Plains, NJ
$25.00	Zenon Hrynchyshyn	Grand Rapids, MI
	Roman Kokolskyj	Sicklerville, NJ
$21.00	Nicholas Kovalevsky	Tiffin, OH
$20.00	John and Luba Baran	Rochester, NY
	Walter Holyk	Toronto, ON
	Stephanie Iwaskiw	Columbia, MD
	Taras Orel	North Bergen, NJ
	Maria Poluha	West Hartford, CT
	Luba Stasyshyn	Baltimore, MD
	H. Suchowerskyj	Wilmington, DE
$15.00	Petro Chanas	Oak Lawn, IL
	Natalia Chaykovsky	Morris Plains, NJ
	Oksana Foltyn	Covington, GA
	Maria Leskiw	Philadelphia, PA
	Sophie Lonyszyn	Somerset, NJ
	Fedir Petryk	Levittown, PA
	Lidiya Suran	Somerset, NJ
$10.00	Wolodymyr Bileckyj	St. Paul, MN
	Yaroslaw Czolij	Montreal, QC
	Orysia Dackiw	Vienna, VA
	Nadia Deychakiwsky	Brecksville, OH
	M. Kulynych	Jackson Heights, NY
	Paul Labinsky	Cherry Hill, NJ
	Oleksander Mychaluk	Philadelphia, PA
	Nadia Oransky	Phoenixville, PA
	Mykola Ruzylowych	Philadelphia, PA
	Nicholas and Nadia Semeniak	New Berlin, WI
	Stefania Semuschak	Woodside, NY
	Maria Szumskyj	Philadelphia, PA
	Romana Tymchyshyn	Loudonville, NY
	Nicolay Valega	Binghamton, NY
	Wasyl Wasylyk	Cleveland, OH
	Roman Wolchuk	Jersey City, NJ
	Gregory and Maria Woloszyn	Forest Hills, NY
$5.00	Michael and Lydia Belendiuk	North Port, FL
	Anna Boychuk	Bernardsville, NJ
	Petro Brewka	St. Joseph, MO
	Valentina Brunda	Garfield, NJ
	Dmytro Demediuk	Martinez, GA
	Wasyl Hrynczyszyn	Webster, NY
	Wasyl Ilczyszyn	Parma, OH
	Stepan Janiszak	Cohoes, NY
	Wadym Jarowenko	Lancaster, PA
	Gregory Klymenko	Clifton, NJ
	Dmytro Koszylowsky	Livonia, MI
	Mary Mediuch	Whippany, NJ
	Myroslaw Melnyk	Tallmadge, OH
	Orest Nalywajko	Richmond Hill, NY
	Daria Orichowsky	Westhampton, NJ
	Michael Paraszczuk	Colchester, CT
	Nicholas Pidletejczuk	Grosse Pt. Woods, MI
	Josyf Postolowskyj	Warren, MI
	Teodozij Pryshlak	West Seneca, NY
	Bohdan Smolynsky	Shrewsbury, MA
	Nicholas Wozny	Cumberland, RI
	Anna Wyrsta	Philadelphia, PA

TOTAL: $1,351.00

Sincere thanks to all contributors to The Ukrainian Weekly Press Fund.

The Ukrainian Weekly Press Fund is the only fund dedicated exclusively to supporting the work of this publication.

Пам'яті Романа Куціля

Омелян Твардовський

17 вересня відійшов у вічність на 88-му році життя відомий у діяспорі провідний спортовий діяч св. п. Роман Куціль.

Він народився у священичій родині. Батьком його був о. Роман Куціль, парох і декан Мостиськ у західній Україні. Родинне підґрунтя сприяло розвиткові інтелектуальних і духовних вартостей, стимулювало водночас фізичний розвиток юнака. Перша зустріч з спортом сталася ще в дитячих роках у Спортовому товаристві „Скала", де була дружина копаного м'яча, співзасновником якої був брат Олександер, активними змагунами до початку Другої світової війни були теж брати Стефан і Маріян.

У протистоянні чужим спортовим дружинам гартувалося волевиявлення української людини. Футбольне грище, відбиванкові майданчики, лещетарські з'їзди стали форумом прояву природного тяжіння молодої людини до руху, фізичного росту і вдосконалення.

Школярські роки початкової школи в Мостиськах, а відтак гімназії в Перемишлі, були пов'язані з спортовою активністю. Після Другої світової війни довелося важко працювати на прожиток та на продовження студій, пластування, суспільно-громадську діяльність.

Врешті Р. Куціль переїхав до Ню-Йорку у 1950 році, брав участь у старшопластунському осередку, переселився до Рочестеру, де розпочав більш нормальне життя. В цьому місті став членом місцевої пластової станиці, Товариства „Самопоміч" та Спортового товариства „Рочестер".

У 1953 році став менеджером дружини копаного м'яча. На цьому пості працював з малими перервами до 1975 року. Під його керівництвом дружина стала однією з найсильніших в Америці. У 1957 році вона здобула звання віце-чемпіона змагань за аматорську Чашу Америки. У 1967 році Р. Куціль став менеджером професійної дружини копаного м'яча Рочестеру „Ленцерс".

У 1972 році взяв участь в загальних зборах Української спортової централі Америки і Канади (УСЦАК), на яких був обраний головою. Цей пост займав повних 14 років. За його головування відбувся ряд дуже успішних легкоатлетичних першостей УСЦАК. У 1972-1974 роках в Рочестері брало участь в змаганнях найбільше число українських дружин, разом понад 30.

У 1975 році був влаштований блискучий панель під назвою „Українська спортова проблематика в країнах поселення". Велично відсвятковано на Союзівці 25-річчя УСЦАК, де були відзначені заслужені діячі УСЦАК.

Р. Куціль на терені Рочестеру брав участь в Комітеті оборони Валентина Мороза, був головою Відділу Українського Конґресового Комітету Америки. Був головою відділу „Самопомічі". 15 років був керівником Української радіопрограми в Рочестері та провідним членом інших українських організацій.

Вічна йому пам'ять!

Михайло Терещенко...

(Закінчення зі стор. 6)

з тюрми М. Терещенко, якому тоді було лише 32 роки, відразу еміґрував спочатку до Фінляндії, а звідти – до Норвегії. З часом він переїхав до Франції, а потім до Британії. У 1923 році М. Терещенко розлучився з першою дружиною, в 1926 році одружився з норвежкою Горст.

В еміґрації М. Терещенко з 1921 року був членом закордонного Торговельно-промислового і фінансового комітету, співвласником декількох фінансових компаній і банків у Франції та на Мадаґаскарі, деякий час працював інженером у США і Бразилії. Наприкінці життя, у 1950-их роках, він працював у компанії „Мадал" в Мозамбіку.

За кордоном М. Терещенко залишався меценатом, благодійником, зокрема створював притулки для українських еміґрантів, допомагав їм усіма можливими засобами. Він опанував ще 11 мов.

Закінчив життя М. Терещенко 1 квітня 1956 року в Монако. Його поховали далеко від рідного Глухова, де у Храмі Трьох Анастасій, сплюндрованому більшовиками та частково зруйнованому під час Другої світової війни, були поховані прадід Микола і його дружина Пелагея, брат Федір, прапрапрадід Артемій і його дружина Єфросинія.

Архиєпископ Антоній...

(Закінчення зі стор. 1)

сильванія).

Архиєпископ Антоній продовжив засідання собору зачитанням листа від Патріярха Варфоломія I, Архиєпископа Константинополя-Нового Риму і Вселенського Патріярха, який вітав всіх учасників собору з щирою молитвою. Промова Архиєпископа Антонія при відкритті собору була спеціяльно оформлена, як історія УПЦ в США від перших днів її створення у 1918 році.

Єпископ Даниїл звернувся до собору зі словами: „Ми мусимо пам'ятати, що ми не самі. Ми оточені багатьма отцями і матерями нашої Церкви, які опікувалися Церквою з благодаттю св. Духу вже майже 100 років. Молитвами наших єрархів, духовенства та мирян, а також разом з тими, пам'ять котрих ще з нами, новообраний Митрополит йтиме їхніми слідами".

Після призначення заступника, секретаря та парляментарія собору протоєрей о. Степан Репа, настоятель парафії св. Петра і Павла в Карнеґі, Пенсильванія, провів розмову на тему: „Служба Митрополита".

Парляментарій собору д-р Ґейл Волощак розповіла про процес виборів нового митрополита, у якому візьмуть участь головні церковні організації – Рада митрополії, Консисторія, Церковний суд, Контрольна комісія, Українська Православна Ліґа, Об'єднання українських православних сестрицтв і Товариство св. Андрія, а також делеґати з усіх парафій.

Єпископ Даниїл оголосив ім'я номінанта – Архиєпископа Антонія. Він зробив короткий підсумок душпастирського служіння Архиєпископа Антонія від дня його висвячення у Єпископи 1985 року і за всі 40 років священичого життя, починаючи від листопада 1972 року. Після голосування Єпископ Даниїл разом з процесією вийшов з соборної залі, щоб підрахувати голоси. Нарешті Єпископ Даниїл оголосив: Митрополитом УПЦ в США обрано Архиєпископа Антонія. Все Соборне зібрання піднялося з вигуком: „Аксіос, Аксіос, Аксіос!".

Архиєпископ Антоній висловив свою вдячність за довіру і закликав жити в єдності з Христом.

Результати собору вже повідомлені Патріярхові Варфоломієві з проханням, щоб Синод Вселенського патріярхату офіційно вибрав Архиєпископа Антонія Митрополитом та вписав його ім'я у диптихи Православної Церкви.

Багато людей на соборі виявили бажання подорожувати з Митрополитом-номінантом до Константинополя на урочистість.

Після виборів нового Митрополита, звільнилася посада голови Консисторії, котру займав Архиєпископ Антоній від 1995 року. Номінаційна комісія запропонувала кандидатуру Єпископа Даниїла, яку собор затвердив.

Єпископ Даниїл розповів про свою дорогу до Церкви, що вела крізь умови комуністичного режиму в Україні.

Голова Стипендійного фонду о. Володимира Левицького – Люба Левицька, донька о. Володимира, звернулася до учасників собору разом з головою Товариства св. Андрія, протодияконом Ігором Махлаєм з пропозицією нагородити кожного з восьми студентів Семінарії св. Софії стипендією у розмірі 1,000 дол. Семінаристи для отримання стипендії та висловили подяку Товариству за підтримку студентів богословського напрямку.

Собор завершився співанням тропаря до Богородиці і Вседіви Марії та благословенням Єпископа Даниїла.

Консисторія УПЦ в США

На Надзвичайному соборі Української Православної Церкви в США.

Презентовано другу...

(Закінчення зі стор. 13)

Марію Ревакович, Олександра Лужницького, Олега Воловину, Христю Верещак , Володимира Петришина, інших сумлінних співпрацівників.

Д-р О. Попович ствердив, що остаточним пляном НТШ-А є видання й третьої книги американського тому (літери С-Я). Зокрема, на літеру С є вже 250 гасел, незабаром ці матеріяли буде виставлено в Інтернеті. Підготовані гасла приходять до коректи й макетування до Канцелярії НТШ-А в Ню-Йорку, де В. Махно та В. Лопух перетворюють їх на верстку, готову для друку.

„Нам потрібна активна поміч у написанні третьої книги, а не тільки критика пост-фактум", – наголосив, звертаючись до авдиторії, д-р О. Попович. До цієї праці НТШ-А запрошує зацікавлених авторів для гасел, присвячених як індивідуальним особам, так і громадським установам. Отже, друга книга ЕУД – це в основному заслуга працівників і добровольців НТШ-А, це твір НТШ-А, найбільше наше досягнення за останню каденцію, – наголосив д-р О. Попович.

Д-р О. Лужницький у своєму виступі розповів про роботу Філядельфійського Реґіонального комітету ЕУД, який діє при Осередку праці НТШ-А, що його 18 років очолював д-р Ярослав Заліпський. За його словами, над проєктом у Філядельфії сукупно працювали 18 осіб протягом 20 років. Традиційним днем засідань була щодруга середа. Особливим внеском Філядельфійського комітету було написання і розсилання зацікавленим особам спеціяльних анкет, на основі яких праця посувалася вперед невпинно.

Про свої принципи і підходи до написання матеріялів до ЕУД д-р О. Лужницький розповів на прикладі ретельно підготованого ним гасла „Преса та періодика". На думку О. Лужницького, праця над заключною, третьою книгою буде так само продуктивною.

Видавнича діяльність НТШ-А має давню традицію, зокрема енциклопедичних видань. Про найважливіші етапи створення ЕУД та стислу історію створення загальних та галузевих українських енциклопедій показано у тематичному фотофільмі, який зрежисував В. Лопух.

У своїх коментарях В. Лопух наголосив, що презентованим виданням ЕУД Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці продовжує понад 80-літню безперервну традицію видання українських енциклопедій. Цю традицію було започатковано з появою першого тому тритомової „Української загальної енциклопедії" за редакцією Івана Раковського у Львові (1930-1935).

Серед видань енциклопедичного типу особливо важливе місце належить „Енциклопедії українознавства" (ЕУ) (головний редактор – Володимир Кубійович, Париж-Ню Йорк; три томи загальної частини: 1949-1952, 10 томів словникової частини: 1955-1989), яку в 1990-их роках було перевидано в Україні. В. Лопух також нагадав історію та обставини передання готових матеріялів першої книги до адміністрації НТШ-А та майбутні кроки щодо продовження праці над американським томом у Ню-Йорку.

На завершення презентації свої міркування щодо участи різних осіб та організацій у практичному здійсненні проєкту ЕУД на різних етапах його підготування висловив редактор Микола Ґалів.

Замовити „Енциклопедію української діяспори" (Том 1. Сполучені Штати Америки, Книга 1, А-К; Книга 2, Л-Р) можна за адресою: Shevchenko Scientific Society, 63 Fourth Ave., New York, NY 10003, tel. 212-254-5130, info@shevchenko.org

Ціна одного тому – 40 дол. плюс 6 дол. на поштові витрати.

Пресова група НТШ-А

Шановні дописувачі!
Просимо у своїх електронних листах до редакції подавати Ваші поштові адреси та числа телефонів.
Редакція

ЗМІНА АДРЕСИ

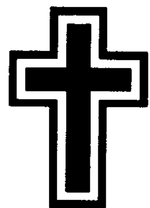
☐ Свобода
☐ The Ukrainian Weekly

Ім’я і прізвище: ....
Число телефону: ....
Число Відділу (якщо член УНС): ....
СТАРА Адреса: ....
....
НОВА Адреса: ....
....

☑ На зміну адреси проситься долучити $1.00 ☑ Зміна триває 1-2 тижні

Зголошення присилати на адресу:
Svoboda/The Ukrainian Weekly, P.O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

З глибоким смутком повідомляємо,
що 15 жовтня 2012 року,
після довгої недуги
відійшов у вічність в Чикаґо, Іл.

св. п.

проф. д-р

Василь Маркусь

нар. 27 грудня 1922 року в с. Бедевля на Закарпатті.

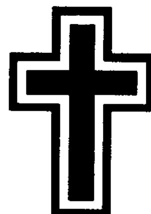
Закінчивши гімназію в Хусті у 1943 році, студіював в Будапештському університеті, в УВУ в Мюнхені, Фрібурґському університеті в Швайцарії та Паризькому університеті, де здобув докторат права в 1956 році. Після прибуття до США у 1962 році аж до відходу на емеритуру був професором політології в Лойола-університеті в Чикаґо. Дійсний член НТШ, УВАН, закордонний член Національної Академії Наук України, а також член кількох міжнародних наукових організацій. Член редакційної колегії „Енциклопедії ураїнознаства" в Сарселі, Франція, співробітник бл. п. Патріярха Йосипа Сліпого, редактор „Енциклопедії української діяспори", автор кількох монографій та багатьох досліджень, друкованих в українських та не-українських збірниках і журналах, ініціятор та організатор багатьох конференцій і зустрічей, включно з серією наукових конференцій з карпатознавства в Ужгородському університеті після 1990 року.

Панахиду відслужено 19 жовтня, похоронні відправи – 20 жовтня в катедрі свв. Володимира і Ольги в Чикаґо, а поховання – 24 жовтня 2012 року на Українському цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд-Бруку, Н. Дж.

Рідним складаємо щирі співчуття.

Нехай вічною буде пам'ять про нашого друга і земляка, талановитого вченого і автора, широковідомого церковного і громадсько-політичного діяча та великого українського патріота.

Земляки-шанувальники св. п. Василя.

З глибоким смутком
повідомляємо розсіяних
по різних країнах членів
пластового куреня
„Орден Хрестоносців",
ширше пластове братство та
українську громаду, шо після
тривалої недуги, 15 жовтня 2012 року в Чикаґо, Іл. відійшов
на Вічну Ватру співзасновник нашого куреня і довголітній
курінний – Великий майстер „Робінзон"

Пластун-сеньйор керівництва,

св. п.

проф. д-р

Василь Маркусь

нар. 27 грудня 1922 року в с. Бедевля на Закарпатті.

Гімназію закінчив у 1943 році в Хусті, а університетскі студії в Европі, отримавши докторат права в Паризькому університеті у 1956 році. Починаючи з середньошкільної лавки, пластовий, громадський і церковний активіст, вчений, член українських і міжнародних наукових установ, автор низки наукових праць та журнальних і газетних статтей, редактор „Енциклопедії української діяспори".

Панахида відбулася в п'ятницю, 19 жовтня, заупокійна Служба Божа – в суботу, 20 жовтня, в катедрі свв. Володимира і Ольги в Чикаґо, а поховання – в середу, 24 жовтня на цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд-Бруку, Н. Дж.

Рідним складаємо співчуття.

Нехай вічною буде пам'ять про нашого друга, видатного вченого і відомого пластового, церковного і громадського діяча.

Курінь „Орден Хрестоносців"

У глибокому смутку повідомляємо
родину, приятелів і знайомих,
що 28 червня 2012 року відійшов у Божу вічність
наш найдорожчий муж і батько

св. п.

д-р Богдан Ракочий

нар. 18 вересня 1928 року в Настасові, Тернопільська обл., Україна.

В 1949 році св. п. д-р Богдан Ракочий склав іспит зрілости в Українській Гімназії в Реґенсбурґу, Німеччина. Приїхав до США в 1949 році та став громадянином в 1955 році. Тут продовжував студії і одержав B.S. ступінь з хемії в Siena College в 1955 році, M.S. ступінь з органічної хемії в Adelphi University в 1960 році та Ph.D. ступінь з органічної хемії в Fordham University в 1963 році. Підчас студій працював як research assistant у Pharmaceutical Division of Pfizer, Inc. в Бруклині Н. Й. По закінчені студій був postdoctoral research fellow в St. John's University в 1964 - 1965 роках.

В 1965 році Богдан почав кар'єру як research chemist у Photo Products Department (пізніше змінили на Imaging Systems Department) of E. I. du Pont de Nemours and Company в Парліні, Н. Дж. В 1980 році був підвищений до ступеня senior research chemist, котрим залишився аж до емеритури в 1990 році. Протягом 25 років в Du Pont одержав шість патентів. Богдан був членом American Chemical Society.

Член Пласту в 1945 - 1965 роках.

Вчитель і директор суботньої Школи Українознавства в Ню-Бранзвику, Н. Дж. в 1973 - 1986 роках.

Колишній член парафії Української католицької церкви свв. Петра і Павла в Коговзі, Н. Й.

Колишній член парафії Української католицької церкви Різдва Пресвятої Богородиці в Ню-Бранзвику, Н. Дж.

Член парафії Української католицької церкви Успіння Пресвятої Богородиці в Перт-Амбою, Н. Дж.

Похоронні відправи відбулися 5 липня 2012 року в Українській католицькій церкві свв. Петра і Павла в Коговзі, Н. Й., а відтак на Українському католицькому цвинтарі свв. Петра і Павла у Вотерфорді, Н. Й.

Горем прибиті:

дружина - Романа
доньки - Ольга
- Ірена
ближча і дальша родина в Америці й Україні.

Вічна Йому пам'ять!